

Ghalib
(International Journal of Law, Political Science and International Relations)
Journal Homepage: www.ghalibqjournal.com

ISSN
P: 2788-4155
E: 2788-6441

Publisher: Ghalib University-Herat

<https://doi.org/10.58342/ghalibqj.V.15.I.2.7>

The United States' Pivot to Asia Strategy and Its Impact on China's Approach to the Persian Gulf

Ahmad Jawid Kamalyar¹

¹. Department of Jurisprudence and Law, Faculty of Sharia, Tolo-e Saadat University, Sheberghan, Afghanistan (kamalyar222@gmail.com)

Article Info ABSTRACT

Article type:
Research
Article

PP: 183 -216

Received:
10/02/2026

Accepted:
22/08/2026

Published:
25/ 08/2026

Background and Objective: China's foreign policy approach toward the Persian Gulf has changed in recent years, and the country's presence in the region, which was once considered the United States' backyard, has expanded. Various perspectives have been put forward regarding the motivations and objectives behind China's changing approach toward the Persian Gulf. A less-discussed idea pursued in the present article is the impact of the United States' Pivot to Asia policy on China's approach toward the Persian Gulf.

Method: The research methodology employed in this article is descriptive-analytical in nature, and a qualitative approach was adopted for data analysis. The required research information was collected through library research and documentary analysis.

Findings: The findings of the article indicate that the impact of the United States' Pivot to Asia policy on China's approach toward the Persian Gulf was not direct, but rather occurred through the perceptions of Beijing's leaders. Beijing perceived the Pivot to Asia strategy as a highly serious threat to its eastern and southern periphery. At the same time, the Chinese leadership concluded that by expanding its power in its western periphery and toward the Persian Gulf, it could both escape U.S. encirclement and take advantage of the new opportunities emerging in this area.

Conclusion: The United States' Pivot to Asia strategy, through the country's presence in regional multilateral organizations and the deployment of a large proportion of its military forces to the Indo-Pacific region, has played an important role in the Chinese leadership's decision to change the country's approach toward an active economic presence and a cautious political-security role in the Persian Gulf.

Keywords: China, Neoclassical Realism, Persian Gulf, Pivot to Asia Strategy, United States.

Cite this article: Kamalyar, Ahmad Jawid. (2026). The United States' Pivot to Asia Strategy and Its Impact on China's Approach to the Persian Gulf. *Ghalib Journal*. 15(2), 183-216. <https://doi.org/10.58342/ghalibqj.V.15.I.2.7>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

1. Introduction

The Persian Gulf is one of the regions whose position has been redefined and given particular attention in China's foreign policy. China currently attaches considerable importance to the Persian Gulf, and its position in the country's foreign policy has been elevated; China pursues its strategic interests in the region in various fields. In view of China's rising power in international affairs and its active presence in the Persian Gulf, different interpretations have been presented concerning the motivations behind its active presence in the region. Some consider China's motivation to be economic, particularly access to regional markets and energy security. Others believe that, in addition to economic motivation, China seeks to expand its sphere of influence in the region for geopolitical purposes. Some also consider China's domestic economic and political needs to be involved in its active presence in the region.

The present study examines the change in China's approach to the Persian Gulf from a less-attended perspective: the conditions under which the Chinese leadership, based on its perception of the international system and the tools and resources available to it, directed its foreign-policy approach toward an active economic presence and a cautious political-security role in the region. This issue became significant because two important and interconnected developments occurred: the rise of the fifth generation of Chinese leadership at the Eighteenth Congress of the Communist Party and the announcement of the United States' Pivot to Asia strategy in 2011 during the Obama administration. The United States announced that it would henceforth focus its political, economic, and security presence on the broad region of the Pacific and Indian Oceans, which particularly encompassed China's maritime periphery.

The study therefore examines the effect of the Pivot to Asia strategy on the calculations of China's new leadership and on the design of China's activation in its western periphery, particularly the Persian Gulf. The main research question is: ****How did the announcement of the United States' Pivot to Asia strategy affect China's foreign-policy approach toward the Persian Gulf?*** The hypothesis tested in the study is that the United States' Pivot to Asia policy, by changing the distribution of power of the United States and its allies in China's periphery and transforming the opportunities and challenges perceived by Beijing's leaders, directed China's approach toward the Persian Gulf toward an active economic presence and a cautious political-security role.

The study employs neoclassical realism as its theoretical framework because of its simultaneous attention to unit-level factors and systemic and macro-level factors in foreign-policy analysis. Previous studies have examined China's economic and political relations with Iran and the Gulf monarchies, the strategic importance of the Persian Gulf in China's Belt and Road Initiative, China's energy security, and its political and economic relations in the region. However, independent studies specifically examining the relationship between the United States' Pivot to Asia strategy and China's foreign-policy approach toward the Persian Gulf have not been conducted.

2. Methodology

This research is descriptive-analytical in nature and employs a qualitative approach for data analysis. The data collected through documentary and library-based instruments include qualitative and quantitative data; therefore, their analysis and interpretation were conducted on the basis of qualitative analysis. The required information and data

were collected through library study and documentary analysis, using specialized books, scholarly articles, newspapers, reports, news databases, and credible Persian and English domestic and foreign Internet sources. From an ethical perspective, the author attempted, to the extent possible, to avoid bias and to observe scientific and ethical standards.

3. Results

The findings indicate that the change in China's foreign-policy approach toward the Persian Gulf, manifested in an active economic presence and a cautious political-security role, was to a considerable extent a response to systemic pressures and developments in the international system. From the perspective of neoclassical realism, the United States' Pivot to Asia strategy constituted the systemic-level variable affecting China's foreign-policy behavior. The strategy was announced by Barack Obama on November 17, 2011, during his speech before the Australian Parliament, when he announced a shift in U.S. foreign policy from the Middle East toward the Asia-Pacific. The strategy involved the establishment of diplomatic and military relations with most regional countries and organizations, while the United States sought to strengthen its presence in the Indo-Pacific region.

The Pivot to Asia strategy produced significant changes in the distribution of power between the United States and its allies. China had previously relied on U.S.-centered security in the Middle East to preserve its economic interests and secure its energy resources without bearing the associated costs. The United States' Pivot to Asia strategy was intended to prevent competitors such as China from benefiting freely from the costs Washington incurred in maintaining stability in the Middle East. At the same time, China's increasing dependence on Middle Eastern energy created the possibility of exerting pressure on China through regional crises and instability.

China depended on energy-transfer routes from the Indian Ocean and the Persian Gulf for more than two-thirds of the oil it required. In 2021, China imported 10.3 million barrels of oil per day, of which 67 percent passed through maritime routes in the Indian Ocean and the Persian Gulf. In the same year, Saudi Arabia supplied approximately 17 percent of China's crude-oil purchases, Iraq 11 percent, Oman 9 percent, Kuwait 6.2 percent, the United Arab Emirates 6.1 percent, and Qatar 2 percent. Thus, more than 50 percent of China's oil needs were supplied from the Persian Gulf. With the gradual retreat of the United States from the Middle East, China sought to manage the threat arising from the power vacuum through a stronger presence, particularly in the energy sector. Alongside increasing oil imports, China substantially increased its exports of capital and goods to the Persian Gulf and became the region's main trading partner in 2018.

Another important dimension was the redeployment of a substantial proportion of U.S. military forces to the Indo-Pacific. The military dimension of the Pivot to Asia strategy included concentrating 60 percent of U.S. naval forces around China by 2020. The United States also strengthened its military presence in South Korea, Japan, Australia, Singapore, the Philippines, and other strategic locations in Asia. This strengthened military presence demonstrated movement toward increasing U.S. military power in preparation for a possible confrontation with China. Consequently, from the

perspective of Chinese leaders, the Pivot to Asia strategy represented a serious threat to China's rise.

At the unit level, Chinese leaders perceived that continued economic growth and the accumulation of financial capabilities had increased China's dependence on foreign markets for raw materials, particularly energy resources. The continued strengthening of China's productive capacity also increased its need for foreign markets. China therefore had to adopt a more active approach to sustain the accumulation of power in international affairs. Its economic growth increasingly depended on exports and access to external markets, while its exports and imports relied heavily on maritime routes that were largely under U.S. control. In this context, the Pivot to Asia strategy was perceived as an attempt to contain and encircle China.

The findings further indicate that China's relative increase in power following the 2008 global financial and economic crisis altered unit-level relations and contributed to a developmental foreign policy. China's economic stimulus and infrastructure expenditures contributed to maintaining growth, creating investment opportunities, developing communication infrastructure in its western regions, and generating employment. China's GDP grew by 8.7 percent in 2009 and 10.3 percent in 2010. The accumulation of financial power and domestic capabilities provided the Chinese leadership with an opportunity to move away from a policy of maintaining the status quo and to pursue a more active foreign policy.

This more active approach toward the Persian Gulf was expressed through extensive cooperation in energy purchases and investment, active participation in regional consumer markets, the promotion of the Belt and Road Initiative, and a gradual movement toward security cooperation. Energy constituted one of the principal factors in China's orientation toward the Persian Gulf because of the region's vast oil reserves and China's increasing dependence on Gulf oil. China also viewed the Gulf countries as important markets for Chinese goods, infrastructure investment, artificial intelligence, 5G technology, high-speed rail, energy systems, and other technologies.

The Belt and Road Initiative, launched by China in 2013, was presented as a major development and infrastructure project covering maritime and land transportation through large-scale investment. Its objectives included facilitating cooperation with partner countries in trade, infrastructure, finance, and technology. For China, the initiative represented an opportunity to counter the U.S. Pivot to Asia strategy, strengthen China's regional and global geopolitical position, and reduce U.S. geopolitical influence in the Persian Gulf. The Persian Gulf constitutes part of the central axis of the Belt and Road Initiative, and cooperation with Gulf countries is regarded as vital to China's broader ambitions.

China's security role has also gradually expanded. Chinese policymakers recognized that insecurity in the Persian Gulf threatens energy resources and Chinese investments. China initially sought to reduce crises through diplomatic means and mediation. However, regional crises could gradually compel China to move toward military cooperation and a stronger security presence. China's naval fleet has been active in the Gulf of Aden since 2008, while its military and arms relations with Saudi Arabia and its broader relations with Iran demonstrate an effort to maintain a balanced approach in the region.

4. Conclusion

The study aimed to examine the impact of the United States' Pivot to Asia strategy on China's foreign-policy approach toward the Persian Gulf. The findings show that this impact was indirect and operated through the perceptions and interpretations of Chinese political leaders. China perceived the Pivot to Asia strategy as a serious threat to its surrounding environment and concluded that expanding its power westward toward the Persian Gulf could enable it to avoid U.S. containment while taking advantage of emerging opportunities in the region.

The findings differ from previous studies that have focused on China's economic and political relations with Iran and the Gulf monarchies, the importance of the Persian Gulf to China's Belt and Road Initiative, and China's energy security and regional relations. The study indicates that the Pivot to Asia strategy played a significant role in shaping the decision of China's leadership to change its approach toward the Persian Gulf toward an active economic presence and a cautious political-security role.

The study concludes that the redeployment of a substantial part of U.S. military forces to the Indo-Pacific and the U.S. presence in regional multilateral organizations significantly influenced Chinese leadership's perception of opportunities and threats. China's successful passage through the 2008 global financial and economic crisis, together with the accumulation of financial power and domestic construction capabilities, provided the resources for a more active presence in its western periphery, particularly the Persian Gulf. The Pivot to Asia strategy therefore represented a turning point in the new generation of Chinese leadership's understanding of its domestic resources and the opportunities and threats facing the country.

The study proposes that, given the shift of the United States from the Middle East toward East Asia and the recent crises in the region, China may be used as an alternative to the United States in various fields. It also proposes that, because more than 50 percent of China's oil is supplied from the Persian Gulf and existing Middle Eastern crises create challenges for China's energy security and investment in the region, the impact of these crises on China's foreign policy toward the Persian Gulf constitutes an important subject for further research.

Conflict of Interest

The author declares that the results of this research have no conflict of interest with any natural or legal person and that no financial support was received from any institution.

	غالب (مجله بین المللی مطالعات حقوقی، سیاسی و روابط بین الملل) www.ghalibqjournal.com صفحه اصلی مجله: ISSN P: 2788-4155 E: 2788-6441 OPEN ACCESS	
https://doi.org/10.58342/ghalibqj.V.15.I.2.7		ناشر: پوهنتون / دانش گاه غالب - هرات

راهبرد چرخش ایالات متحده به سوی آسیا و تأثیر آن بر روی کرد چین به خلیج فارس

احمد جاوید کمال یار^۱

^۱ بخش فقه و قانون، پوهنزی / دانش کده شرعیات، پوهنتون / دانش گاه طلوع سعادت، شیرغان، افغانستان (kamalyar222@gmail.com)

چکیده اطلاعات مقاله

نوع مقاله: علمی - پژوهشی

ص: ۱۸۳-۲۱۶

دریافت: ۱۴۰۴ / ۱۱ / ۲۱

پذیرش: ۱۴۰۵ / ۰۵ / ۳۱

نشر: ۱۴۰۵ / ۰۶ / ۰۳

زمینه و هدف: روی کرد سیاست خارجی چین به خلیج فارس در سال های اخیر تغییر کرده و حضور این کشور در منطقه، که زمانی حیاط خلوت ایالات متحده محسوب می شد، گسترش یافته است. درباره انگیزه ها و اهداف تغییر روی کرد چین به خلیج فارس دیدگاه های مختلفی مطرح شده است. ایده کم تر بحث شده یی که مقاله حاضر دنبال کرده است، تأثیر سیاست چرخش ایالات متحده به آسیا بر روی کرد چین به خلیج فارس است.

روش: روش پژوهش در این مقاله ماهیت توصیفی - تحلیلی داشته و از نظر شیوه تحلیل داده ها، از روش کیفی استفاده شده است. گردآوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق مطالعه کتابخانه یی و بررسی اسنادی صورت گرفته است.

یافته ها: یافته های مقاله نشان می دهد که، تأثیر سیاست چرخش به آسیای ایالات متحده بر روی کرد چین به خلیج فارس مستقیم نبوده، بل که به واسطه برداشت رهبران پکن صورت گرفته است و پکن راهبرد چرخش به آسیا را تهدیدی بسیار جدی در محیط پیرامونی شرقی و جنوبی خود برداشت کرد و هم زمان رهبری چین به این نتیجه رسید که با گسترش قدرت خود در محیط پیرامونی غربی و به سمت خلیج فارس، می تواند ضمن گریز از محاصره ایالات متحده از فرصت های جدید ایجاد شده در این حوزه بهره برداری نماید.

نتیجه گیری: استراتژی چرخش به آسیای ایالات متحده از طریق، حضور این کشور در سازمان های چند جانبه منطقه یی و استقرار بخش بزرگ نیروهای نظامی در منطقه هند - اقیانوس آرام، نقش مهمی در تصمیم گیری رهبری چین در تغییر روی کرد این کشور به شکل حضور فعال اقتصادی و نقش آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی در خلیج فارس داشته است.

کلیدواژه ها: ایالات متحده، چین، راهبرد چرخش به آسیا، رئالیزم نئوکلاسیک، خلیج فارس.

ارجاع به این مقاله: کمال یار، احمد جاوید. (۱۴۰۵). راهبرد چرخش ایالات متحده به سوی آسیا و تأثیر آن بر رویکرد چین به خلیج فارس. فصل‌نامه علمی - پژوهشی غالب، ۱۵(۲)، ۱۸۳ - ۲۱۶. <https://doi.org/10.58342/ghalibqj.V.15.I.2.7>

این مقاله تحت مجوز بین‌المللی Creative Commons Attribution 4.0 International License منتشر شده است.

۱. مقدمه

یکی از مناطقی که در سیاست خارجی چین مورد بازتعریف و توجه خاص قرار گرفته است، خلیج فارس است. امروزه چین اهمیت قابل توجه برای خلیج فارس قایل است و جایگاه آن در سیاست خارجی این کشور ارتقا پیدا کرده است؛ چین در این منطقه منافع راهبردی خود را در حوزه‌های مختلف دنبال می‌کند (آدابی و کیانی، ۱۳۹۷: ۱۶۴). با عنایت به روند رو به خیزش قدرت چین در عرصه‌های بین‌المللی و حضور فعال این کشور در خلیج فارس، تفسیرهای مختلف درباره انگیزه‌های حضور فعال این کشور در منطقه مطرح شده است. برخی بر این نظراند که چین انگیزه اقتصادی دارد و در پی دسترسی به بازارهای منطقه و امنیت انرژی است. تعدادی دیگر معتقدند که علاوه بر انگیزه اقتصادی، انگیزه ژئوپلیتیکی به منظور گسترش حوزه نفوذ خود در منطقه نیز مدنظر است. شماری دیگر نیز نیازهای اقتصادی و سیاسی داخلی چین را در حضور فعال این کشور در منطقه دخیل می‌دانند. واقعیت این است که همه این ایده‌ها می‌تواند درباره انگیزه‌های چین در حضور فعال این کشور در خلیج فارس تا اندازه‌ی درست باشد؛ باین‌حال، مقاله حاضر تلاش دارد از یک منظر که کمتر مورد توجه قرار گرفته است، تغییر رویکرد چین به خلیج فارس را مورد بررسی قرار دهد. به این معنا که بررسی کند رهبری چین در چه شرایطی و بر مبنای چه برداشتی از شرایط نظام بین‌الملل و ابزارها و منابع موجود در کشور شان، رویکرد سیاست خارجی خود را به شکل حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی در منطقه هدایت کرده اند.

این موضوع از این منظر اهمیت دارد که در سال‌های اخیر، دو تحول بسیار مهم و به هم مرتبط، یکی در داخل چین و دیگری در محیط پیرامونی این کشور رخ داده بود. تحول اول این بود که نسل پنجم رهبری چین در کنگره هجدهم حزب کمونیست به قدرت رسید و مشخص بود که رهبران جدید مایلند نقشی فعال‌تر در عرصه منطقه‌یی و بین‌المللی ایفا کنند. تحول دوم نیز به اعلام راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده در سال ۲۰۱۱ در دولت اوباما باز می‌گردد. بر این مبنای ایالات متحده آمریکا اعلام کرد اولویت حضور سیاسی و اقتصادی و امنیتی خود را از این پس بر منطقه وسیعی از اقیانوس آرام و هند متمرکز خواهد کرد، که اتفاقاً محیط پیرامونی چین به‌ویژه در عرصه دریایی را دربر می‌گرفت. در همین راستا، مقاله حاضر تلاش می‌کند تأثیر تحول دوم، یعنی راهبرد چرخش به آسیا را بر شیوه محاسبات رهبری جدید و طراحی چه‌گونه‌گی فعال‌شدن چین در محیط پیرامونی غربی‌اش به‌ویژه خلیج فارس، مورد بررسی و تحلیل قرار دهد. در همین راستا، پرسش اصلی مقاله

این است که اعلام راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده، چه‌گونه بر روی کرد سیاست خارجی چین به خلیج فارس تأثیر گذاشته است؟ پاسخی که به‌عنوان فرضیه مورد آزمون قرار گرفته این است که «سیاست چرخش به آسیای ایالات متحده، از طریق تغییر آرایش قدرت امریکا و متحدانش در محیط پیرامونی چین و دگرگون‌سازی فرصت‌ها و چالش‌های ادراک‌شده توسط رهبران پکن، روی کرد چین به خلیج فارس را به‌سوی حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی-امنیتی در منطقه هدایت کرده است».

درمورد ادبیات موضوع پژوهش می‌توان گفت که، تا به حال آثار فراوانی درباره راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده و سیاست خارجی چین در خلیج فارس به نگارش درآمده است. با این وجود، درمورد تأثیر راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده بر روی کرد سیاست خارجی چین در خلیج فارس، مطالعات مستقلی صورت نگرفته و چنین ایده‌بی مورد بحث قرار نگرفته است. در ادامه به شماری از منابع که به موضوع مورد بحث مقاله ارتباط دارند اشاره می‌شود.

«چین درمیان ایران و پادشاهی‌های خلیج فارس»^۱ عنوان مقاله‌یی است که «جانانان فولتون»^۲ در فصل‌نامه «میدل ایست پالیسی»^۳ به چاپ رسانده است. نویسنده این تحقیق به تعاملات اقتصادی و سیاسی هم‌زمان چین با ایران و پادشاهی‌های خلیج فارس پرداخته است و مشارکت استراتژیک جامع چین را با ایران و پادشاهی‌های خلیج فارس بررسی کرده است (Fulton, 2021). «انوشیروان احتشامی» در مقاله‌بی با عنوان «چشم‌انداز بزرگ چین و خلیج فارس»^۴ به افزایش تصاعدی تعاملات سیاسی و اقتصادی چین از دهه ۱۹۹۰ به این سو با کشورهای غرب آسیا و حوزه خلیج فارس پرداخته است؛ براساس یافته‌های این پژوهش هدف اولیه تعاملات چین با کشورهای خلیج فارس تأمین منابع انرژی است (Ehteshami, 2023). «همیت و چالش‌های خلیج فارس برای طرح کمربند و جاده چین»^۵ عنوان مقاله‌یی است که «بهاره سازمند و احمد رضانی» در نشریه «فصل‌نامه مطالعات ایران و مرکز اورآسیا» به چاپ رسانده اند. نویسنده‌گان آن جای‌گاه و اهمیت خلیج فارس را در طرح کمربند و جاده چین بررسی کرده اند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که منطقه استراتژیک خلیج فارس یکی از قطب‌های اصلی طرح کمربند و راه چین محسوب می‌شود. (Sazmand and Ramezani, 2021). مقاله «سیاست خارجی خاورمیانه چین: رویکرد قدرت نرم و مسائل حقوق بشر»^۶، نویسنده‌گان این مقاله به بررسی سیاست خارجی چین درخاورمیانه با تاکتیک‌های تجاری قدرت نرم

¹ Chana between Iran and the Gulf Monarchies

² Jonathan Fulton

³ Middle East Policy

⁴ China's Grand Vision and the Persian Gulf

⁵ The Importance and Challenges of the Persian Gulf for China's Belt and Road Initiative (BRI)

⁶ Journal of Iran and Central Eurasia Studies

⁷ China's Middle East Foreign Policy: A Soft Power Approach and Human Right Issues

و مسائل حقوق بشری می‌پردازند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که چین سبکی از دیپلماسی چینی را در منطقه دنبال می‌کند که در آن چین در مسائل سیاسی داخلی یا مسائل حقوق بشری دیگر کشورها دخالت نمی‌کند (Husain and Sahide, 2023). در مقاله «دیپلماسی/اقتصادی کمربند و جاده چین در خلیج فارس: مصون‌سازی استراتژیک در میان رقابت منطقه‌ی عربستان و ایران»^۱ یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که چین در خلیج فارس دنبال برقراری روابط بازرگانی با کشورهای منطقه، ارتباطات زیرساختی ابتکار کمربند و جاده و تضمین جریان مداوم منابع انرژی است (Garlick and Havlova, 2020).

در ارزیابی ادبیات موضوع تحقیق، پژوهش با عنوان مقاله حاضر یافت نشده است، هریک از پژوهش‌های بررسی شده به‌عنوان پیشینه پژوهش حاضر و مطالعات مربوط به این حوزه در به‌ترین حالت قسمتی از پرسش پژوهش حاضر را در بر گرفته و تنها می‌توانند بخشی از مسأله را تحت پوشش قرار دهند. اما در هیچ‌کدام از این پژوهش‌ها جواب دقیق و جامع برای سؤال ما پیدا نمی‌شود. در پژوهش‌های اشاره شده، مطالعات مختلف در خصوص جای‌گاه خلیج فارس در رویکرد چین به امنیت انرژی، روابط سیاسی و اقتصادی چین و خلیج فارس تحت ابتکار کمربند و راه، رویکرد میانجی‌گرایی چین در منازعات منطقه‌ی... مطرح شده است. اما کم‌تر به رابطه راه‌برد چرخش به آسیای امریکا و رویکرد چین به خلیج فارس پرداخته شده است؛ بنابراین، در پژوهش حاضر تلاش خواهد شد که تأثیر سیاست چرخش به آسیای ایالات متحده بر رویکرد چین به خلیج فارس مورد کنکاش قرار گیرد.

۲. چارچوب نظری: رئالیزم نئوکلاسیک

در تبیین مسأله و راستی‌آزمایی فرضیه پژوهش، از چارچوب نظری رئالیزم نئوکلاسیک بهره گرفته شده است. دلیل انتخاب این رویکرد، توجه و تمرکز لازم و هم‌زمان آن به عوامل سطح واحد و نیز عوامل سطح سیستمیک و کلان در تحلیل سیاست خارجی و موضوع پژوهش می‌باشد.

رئالیزم نئوکلاسیک که توسط گیدئون رُز^۲ به مجموعه‌ی از آثاری در عرصه روابط بین‌الملل اطلاق می‌شود که در توضیح سیاست خارجی و فراتر از آن، در تبیین روابط بین‌الملل از تعداد زیادی مؤلفه‌های رئالیزم استفاده کرده است. برخلاف نئورئالیست‌ها آن‌ها فقط به عوامل سیستمی توجه ندارند، بل که بر این نظرند که ساختار داخلی کنش‌گران و برداشته‌ها و ادراکات ذهنی رهبران هم‌چنان حائز اهمیت می‌باشد و لزوماً به سطوح مختلف تحلیل تأکید می‌نمایند و در عین حال آن‌ها

^۱ China's "Belt and Road" Economic Diplomacy in the Persian Gulf: Strategic Hedging amidst Saudi-Iranian Regional Rivalry

^۲ Gideon Rose

آنارشی را نیز مهم می‌پندارند (مشیرزاده، ۱۳۹۳: ۱۲۹). نظریه‌پردازان رئالیزم نئوکلاسیک این مفروضه رئالیزم که در نظام آنارشیک بین‌الملل امنیت تنها هدف دولت‌ها است را رد کرده و به جای آن بر این نظر اند که کنش‌گران کوشش می‌کنند تا از طریق بیشینه‌سازی قدرت خود سیستم بین‌الملل را به طرف ترجیحات و اهداف خود سمت‌وسو بدهند. براین اساس کشورهایی که قدرت بیش‌تری در صحنه بین‌المللی دارند سیاست خارجی بلندپروازانه‌تری را تعقیب می‌کنند (Rose, 1998: 155-156). رئالیزم نئوکلاسیک یک تحلیل چندسطحی است و سه‌سطح را در تحلیل سیاست خارجی کشورها مؤثر می‌داند. در بخش اول سطح سیستمیک و کلان را تحلیل و تجزیه می‌نمایند و آن را به‌عنوان متغیر مستقل محسوب می‌کنند. بعد از آن سطح واحد یا مؤلفه‌های داخلی کشورها را بررسی و ارزیابی می‌کنند و آن را متغیرمیانجی به حساب می‌آورند و سرانجام با ادغام عوامل و متغیرهای خارجی و داخلی، تحلیل مناسب و کاملی از سیاست خارجی کشورها به‌عنوان متغیر وابسته ارائه می‌دهد (Shweller and Priess, 1997: 4-5).

نئوکلاسیک‌ها قبل از سایر متغیرها به توزیع قدرت نسبی، سیستم آنارشیک بین‌المللی و بی‌اعتمادی فزاینده در روابط بین‌الملل توجه دارند (Rose, 1998: 146). نئوکلاسیک‌ها استدلال می‌کنند که جاه‌طلبی یک کشور از مؤلفه‌های قدرت نسبی ریشه می‌گیرد، به‌خاطری که این قدرت نسبی فشارهای سطح سیستمی، ساختار دولت و روابط متغیرهای مداخله‌گر یا سطح داخلی مثل تصورات و ادراکات تصمیم‌سازان را، دگرگون می‌نماید (Rathburn, 2008: 295). نخبه‌گان سیاسی در تدوین و اجرای سیاست خارجی نقش دارند که در بررسی وقایع، تهدید، فرصت و چالش‌شمردن آن‌ها نقش خود را ایفا می‌کنند و این فرصت‌ها یا تهدیدات از پالایش تصورات و ادراکات رهبران کشورها می‌گذرد (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۰: ۲۸۰-۲۸۱). آن‌ها تحولات احتمالی در توزیع قدرت یا نیات دیگران را تشخیص می‌دهند و در عرصه سیاست خارجی انتخاب گزینه به‌تر از میان گزینه‌های مختلف وظیفه رهبران و ناشی از تصورات آن‌ها است (سلیمی و ابراهیمی، ۱۳۹۴: ۳۵). براین‌اساس، تأمین امنیت برای همه دولت‌ها مسأله نیست، ممکن است دولت‌های طالب حفظ وضع موجود در جست‌وجوی امنیت باشند، اما دولت‌های تجدیدنظرطلب، به دنبال تجدید جای‌گاه خود در نظام بین‌الملل هستند (Shweller, 1996: 110). به باور آن‌ها، گزینه سیاست خارجی کشورها را می‌توان در سه دسته از راه‌بردها طبقه‌بندی نمود: ادامه راه‌بردهای موجود، تقلید از راه‌بردهای موفق قدرت‌های بزرگ و توسعه‌یافته، و ایجاد و پی‌گیری یک سیاست خارجی جدید و به دست‌گرفتن ابتکار عمل. عوامل سطح سیستمی و سطح واحد هر دو در گزینش هریک از این رفتارها تأثیر دارند (سادات‌الوند و سادات حسینی، ۱۳۹۹: ۶). در مورد کاربست رئالیزم نئوکلاسیک در تحلیل فرضیه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. اعلام راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده، از منظر رهبری پکن به معنای تشدید فشارهای سیستمیک برای مهار خیزش قدرت این کشور تلقی گردید؛
۲. این در حالی بود که از منظر نسل پنجم رهبری چین، انباشت نسبی قدرت این کشور که از استمرار روند رشد اقتصادی ناشی شده و حتا بحران مالی و اقتصادی سال ۲۰۰۸ را پشت سر گذاشته بود، این امکان را فراهم می‌کرد که پکن از سیاست حفظ وضع موجود که در قالب راهبرد کم‌فروغ‌ماندن پس از دوره اصلاحات آغاز شده بود، عبور کند و برای تجدید جای‌گاه کشور در عرصه بین‌المللی، روی‌کرد فعال‌تری را دنبال نماید؛
۳. رهبری چین پیش از اعلام راهبرد چرخش به آسیای آمریکا، سرگرم بررسی تحولات در توزیع قدرت بین‌المللی بود و به‌طور کلی گزینه‌هایی را برای فعال‌تر شدن و کاربرد منابع قدرت خود در عرصه بین‌المللی مدنظر داشت. چرا که این نگرانی وجود داشت که فعال‌تر شدن در محیط پیرامونی با واکنش منفی ایالات متحده روبه‌رو شود؛
۴. اعلام راهبرد جدید آمریکا، بر ادراکات رهبری چین از فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو به شدت اثر گذاشت، چرا که از نظر آن‌ها آمریکا این اقدامات را در راستای مهار و محدود کردن چین آغاز کرده بود؛
۵. شرایط جدید، نسل پنجم رهبری چین را بر آن داشت که سیاست فعال‌تر شدن در عرصه بین‌المللی را به‌گونه‌بی طراحی کنند تا هم بتواند با اقدامات محدودکننده آمریکا و متحدانش مقابله کند و هم بستری برای به‌کارگیری منابع قدرت چین در محیط پیرامونی غربی و به‌خصوص به سمت خلیج فارس را فراهم کند، که ضمن گریز از محاصره ایالات متحده از فرصت‌های جدید ایجادشده در این حوزه بهره‌برداری نمایند.

۳. روش تحقیق

این تحقیق ماهیت توصیفی - تحلیلی دارد و از نظر شیوه تحلیل و تجزیه داده‌ها، از روش کیفی استفاده شده است. در این پژوهش بادر نظر داشت این که داده‌های جمع‌آوری‌شده توسط ابزارهای اسنادی و سنجش کتاب‌خانه‌یی گردآوری شده است و شامل داده‌های کیفی و کمی هستند، براین اساس برای تحلیل و تجزیه آن‌ها بر بنیاد منطق تحلیل کیفی عمل گردیده است. گردآوری اطلاعات و داده‌های مورد نیاز پژوهش از طریق مطالعه کتاب‌خانه‌یی و بررسی اسنادی صورت گرفته است، که در آن از کتاب‌های تخصصی، مقالات علمی، روزنامه‌ها، گزارش‌ها، پای‌گاه‌های خبری و منابع اینترنتی فارسی و انگلیسی، داخلی و خارجی معتبر، بهره برده شده است. از منظر اخلاقی، تا

جایی که امکان‌ش وجود داشته، نویسنده سعی نموده است تا از جانب‌داری خوداری نماید و معیارهای علمی و اخلاقی را رعایت کند.

۴. یافته‌ها

۴-۱. متغیر سطح سیستمی: راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده

نئوکلاسیک‌ها متغیر سطح سیستمی را بر رفتار سیاست خارجی کشورها مؤثر می‌دانند. براین‌مبنا، می‌توان گفت که تغییر روی کرد سیاست خارجی چین به خلیج فارس به صورت حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی تا اندازه زیادی در پاسخ به فشارهای سطح سیستمی و تحولات نظام بین‌الملل رخ داده است. این متغیر سطح سیستمی راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده بود. استراتیژی چرخش به آسیا در ۱۷ نوامبر ۲۰۱۱ توسط بارک اوباما هنگام سخن‌رانی در پارلمان استرالیا، اعلام گردید. وی از تغییر سیاست خارجی امریکا از خاورمیانه به آسیا - پاسیفیک خبر داد. وی تأکید کرد که «ایالات متحده نقش گسترده‌تر و بلندمدتی را در تغییر شکل این منطقه و آینده آن با حفظ قواعد بنیادین و مشارکت نزدیک با متحدان خود ایفا خواهد کرد» (White House, 2011)؛ هم‌چنین در همین سال، هیلاری کلینتون، وزیر امور خارجه وقت امریکا، بیانیه «قرن پاسیفیک امریکا» را منتشر کرد. بیانیه او به درستی و به طور رسمی تر راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده را توضیح داد. وی تبیین کرد که با تغییر در اولویت‌های منطقه‌یی واشینگتن، آینده سیاست در آسیا - پاسیفیک تعیین می‌شود، نه در افغانستان یا عراق، و این منطقه دقیقاً در مرکز نگرش‌های ایالات متحده امریکا قرار خواهد داشت؛ هم‌چنین کلینتون، این منطق را بیان کرد که «همان‌طور که آسیا برای آینده امریکا حیاتی است، امریکای متعهد نیز برای آینده آسیا حیاتی است» (Clinton, 2011). منطقه هند و اقیانوس آرام به عنوان مرکز ثقل آینده اقتصادی جهان پیش‌بینی شده است. ایالات متحده با درک ظرفیت‌های گسترده این منطقه، متعهد به تجدید تعامل و تمرکز بر این منطقه شده است (Wang, 2016: 81). راهبرد چرخش به آسیا، با استقرار روابط استثنایی دیپلماتیک و نظامی امریکا با اکثریت کشورها و سازمان‌های منطقه‌یی به حرکت افتاد (Bower et al, 2015). هیلاری کلینتون منطقه هند و اقیانوس آرام را به عنوان «نقطه تکیه‌گاه» برای ایجاد تعاملات جامع چندجانبه امنیتی و اقتصادی بلندمدت و پایدار با کشورهای منطقه، در هماهنگی با دیپلماسی حاکم و رو به توسعه میان امریکا و کشورهای منطقه، توصیف کرد (Clinton, 2010). بر همین مبنا می‌توان گفت راهبرد چرخش به آسیا، تغییراتی جدی در آرایش قدرت امریکا و کشورهای متحد آن به این شرح ایجاد کرد:

۴-۱-۱. جلوگیری از سواری مجانی چین از امنیت امریکایی محور خاورمیانه

چین طی سال‌های پیش از این راه‌برد، برای ارتقا و حفظ منافع اقتصادی و تأمین منابع انرژی خود، بر امنیت امریکایی محور خاورمیانه تکیه کرده بود، بدون آن‌که هزینه‌ی بابت آن پرداخت کند. طی چند دهه، بخش عمده‌ی از هزینه‌های تأمین امنیت منابع انرژی در جهان، برعهده امریکا به‌عنوان ابرقدرت جهان بود و به‌نظر نخبه‌گان سیاسی این کشور، این هزینه‌ها در کنار این که امنیت منابع انرژی رقبای امریکا را تأمین می‌کرد، در عرصه اقتصاد موجب عقب‌افتادن امریکا از رقبای شده بود. بدین ترتیب امریکا با اتخاذ راه‌برد چرخش به آسیا، از سواری مجانی رقبایی هم‌چون چین بابت هزینه‌هایی که واشینگتن برای تأمین ثبات سیاسی خاورمیانه انجام می‌داد، جلوگیری می‌کرد (موسوی و خدایی، ۱۳۹۵: ۷۰-۷۱). با عنایت به این که چین در حال وابسته‌تر شدن بیش‌تر به منابع انرژی خاورمیانه است، در این شرایط، امکان اعمال فشار بر چین از طریق حوادث و بحران‌های خاورمیانه وجود دارد. در این حال بی‌ثبات‌تر شدن بیش‌تر خاورمیانه، چین را ناگزیر خواهد ساخت هزینه بیش‌تری را برای تأمین اهدافش در منطقه بپردازد. هم‌چنین بحران‌های جاری خاورمیانه در همین چارچوب قابل درک است.

۴-۱-۲. ناگزیر شدن چین به تأمین امنیت انرژی مطلوب خود در خاورمیانه

چین برای تأمین بیش از دو سوم نفت مورد ضرورت خود به‌عنوان بزرگ‌ترین واردکننده انرژی در جهان به مسیرهای انتقال انرژی از اقیانوس هند و خلیج فارس وابسته است. طبق داده‌های اداره اطلاعات انرژی امریکا، چین در سال ۲۰۲۱ هر روز ۱۰٫۳ میلیون بشکه نفت وارد کرده است، که ۶۷ درصد، یعنی بیش از دو سوم آن از مسیرهای دریایی اقیانوس هند و خلیج فارس عبور می‌کند. در این شرایط، روابط استراتژیک چین با کشورهای نفت‌خیز خاورمیانه و انباشت نصف نفت خام جهان در این منطقه، به واردات نفت از این منطقه وابسته‌گی این کشور را در آینده نیز افزایش خواهد داد. به این ترتیب یکی از محرک‌های اصلی چین برای حضور فزاینده در منطقه رفع نگرانی‌های احتمالی امنیت مسیرهای انتقال انرژی این کشور است (چگنی‌زاده و رضوی، ۱۴۰۲: ۱۴). چین را از منظر بروز بی‌ثباتی در منطقه نفت‌خیز خاورمیانه بروز رخداد‌های بی‌ثبات‌کننده موسوم به بهار عربی غافل‌گیر کرد. مدیر کل اداره امور آفریقایی وزارت خارجه چین، لو شایه، ابراز نگرانی در همین راستا کرد، که در نهایت این وضع ممکن است دسترسی چین به نفت و گاز منطقه را محدود کند. از این رو، موضعی منتشر شد در مطبوعات چین که خواستار تغییر در موضع سنتی عدم مداخله در سیاست خارجی این کشور بودند (Shai, 2012; Junbo, 2011).

به نظر می‌آید با عقب‌رفتن تدریجی ایالات متحده از خاورمیانه، چین تلاش کرده است با حضور پررنگ‌تر خود در عرصه‌های مختلف و به‌خصوص در عرصه انرژی، تهدید ناشی از خلأ قدرت در این منطقه را مدیریت کند. هم‌راه با افزایش واردات نفت، به‌طور چشم‌گیری چین صادرات سرمایه و کالای خود را به خلیج فارس افزایش داد و در سال ۲۰۱۸ اتحادیه اروپا را پشت سر گذاشت و به شریک تجاری اصلی این منطقه تبدیل شد. در سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی چین روند مشابهی مشاهده می‌شود که کمک به تنوع اقتصادی این منطقه کرده است. کشورهای خلیج فارس و چین همکاری در بیش از ۲۰۰ پروژه بزرگ ساختمانی کرده‌اند، از جمله برای پروژه‌های شهری جدید در سواحل دریای سرخ عربستان سعودی تأسیسات ذخیره‌سازی انرژی و در امارات متحده عربی نیروگاه خورشیدی ال ذفر. بانک توسعه چین تا پایان سال ۲۰۲۳، وام‌هایی به ارزش بیش از ۱۷ میلیارد دلار به کشورهای عربی ارائه داد و از ۹۹ پروژه حمایت کرده است (American Enterprise Institute, 2026).

۴-۱-۳. استقرار مجدد بخش بزرگ نیروهای نظامی ایالات متحده در هند - پاسیفیک

انتقال بخش مهمی از تجهیزات و دارایی‌های لجستیکی و نظامی به منطقه هند - پاسیفیک و پیش‌برد استراتژی محاصره و مهار چین به شکلی بی‌سروصدا از اهداف مهم امریکا محسوب می‌شود. این مسأله شامل جابه‌جایی تجهیزات نظامی از افغانستان و عراق به منطقه هند - پاسیفیک نیز می‌گردد. دو پایه اساسی استراتژی چرخش به آسیای امریکا دارد، پایه نظامی این راهبرد این بود که تا سال ۲۰۲۰، ۶۰ درصد کل نیروی‌های دریایی ایالات متحده در اطراف چین متمرکز گردد و پایه سیاسی این راهبرد حمایت از قدرت‌های رقیب چین از جمله اندونزی و هند از طریق تقویت قدرت اقتصادی آن‌ها بود (جوزانی کهن و جوزانی کهن، ۱۳۹۷: ۱۳۳). ایالات متحده در زمان اعلام راهبرد چرخش به آسیا، نزدیک به ۸۵ هزار نیروی نظامی در کره جنوبی و جاپان مستقر کرده بود، که به میزانی شمار آن‌ها را افزایش داد. در عین حال، مقرر گردید از اپریل ۲۰۱۲، به تأسیسات موجود ارتش استرالیا در داروین، ۲۵۰ تفنگ‌دار دریایی ایالات متحده اعزام شوند؛ هم‌چنین اعلام گردید که این ارقام احتمالاً در سال‌های بعد به ۲۵۰۰ نیرو خواهد رسید (Whitlock, 2012)؛ هم‌چنین استرالیا و ایالات متحده درباره فراهم کردن دسترسی گسترده‌تر به نیروی دریایی امریکا در سواحل جنوب غربی پرت، در پای‌گاه نیروی دریایی استرالیا، توافق کردند. در استرالیا حضور ارتش ایالات متحده این امکان را به این کشور می‌دهد که در صورت نیاز در منطقه آسیا به خواسته‌های کشورهای متحد پاسخ دهد. سنگاپور نیز تأیید کرد که چهار کشتی جنگی ایالات متحده در پای‌گاه دریایی چانگی، در راستای توافق با ایالات متحده مستقر خواهند شد (Symonds, 2013: 12)؛ هم‌چنین مقرر

شد استراتژی چرخش به آسیا، با چندین استقرار جدید در سنگاپور و فیلیپین تکمیل شود. ایالات متحده در جزایر کوکو^۱، یک مرکز نگه‌داری هواپیما را به‌روزرسانی کرد تا بتواند حرکت هواپیماهای بدون سرنشین و هواپیماهای نظارتی و شناسایی را زیرنظر داشته باشد (Taylor, 2013). هم‌چنین امریکا در استرالیا در بریزبن به یک پای‌گاه دریایی جدید دسترسی پیدا کرد که می‌تواند زیردریایی‌ها و سایر کشتی‌های امریکا را در خود جای دهد. امریکا در فیلیپین نیز ناوهای جنگی جدید و هواپیماهای نظارتی مستقر کرد؛ هم‌چنین مقرر شد یگان‌های نظامی امریکا در آسیای شرقی جدیدترین و به‌ترین تجهیزات را دریافت کنند، که از جمله می‌توان به جنگنده‌های اف-۳۵ و قابلیت‌های راداری بهبودیافته و موشک‌های نسل جدید در سطح جهانی اشاره نمود (Green et al, 2016: 23). استراتژی نظامی جدید ایالات متحده نشان می‌داد که این کشور در راستای تقویت قدرت نظامی خود برای مقابله احتمالی با چین حرکت می‌کند. در همین راستا ایالات متحده، در چندین مکان راه‌بردی در آسیا، ۴۲۰۰۰ نیروی جدید را مستقر کرد از جمله در فیلیپین، سنگاپور، استرالیا، کره جنوبی و ژاپان. هم‌چنین امریکا به‌طور فعال با کشورهای آسیایی انجام تمرین‌های نظامی را دنبال کرد و این در حالی است که بیش‌تر منابع نشان می‌دهد که به‌منظور هُش‌دار به چین درباره اقدامات نامطلوب ارتش این کشور در آب‌های مورد اختلاف با هم‌سایه‌گانش این تمرین‌ها بوده است (Ratner, 2013: 26-27). بر این اساس می‌توان گفت حضور نظامی از پیش موجود ایالات متحده در منطقه، در جریان استراتژی چرخش به آسیا، به شدت تقویت شد. به نوشته نویسنده کتاب سراب چین، جیمز برادلی «اگر شما بالای بلندترین ساختمان در پکن بروید و از آن بالا به اقیانوس آرام نگاه کنید، می‌توانید کشتی‌های امریکایی را ببینید؛ می‌بینید که جزیره گوام دارد غرق می‌شود از بس موشک‌های سنگین امریکایی که در آن مستقر است و به‌سوی چین نشانه رفته‌اند؛ می‌توانید به کره نگاه کنید و ببینید چه میزان تسلیحات امریکایی، چین را نشانه گرفته‌اند؛ در ژاپان نیز وضع به‌همین شکل است» (Bradley, 2015: 135-137). در همین راستا، حضور نظامی ایالات متحده و کشورهای هم‌پیمان آن از جنوب‌شرق آسیا به آسیای شمال‌شرقی، یعنی در محیط پیرامونی چین به‌شدت تقویت شده است (Castro, 2018: 265).

۴-۱-۴. تلاش برای تجدید حیات اقتصادی و تجاری واشینگتن در منطقه

توسعه نفوذ اقتصادی ایالات متحده در حوزه هند - اقیانوس آرام را راه‌برد چرخش به آسیای این کشور، نیز مدنظر قرار داده است. ایجاد سازوکارهای تجاری و اقتصادی چون موافقت‌نامه تجارت آزاد فراسیפیک که به‌عنوان ستون اقتصادی و تجاری و مؤلفه مهم استراتژی بازگشت به آسیای

¹ Coco Islands

امریکا محسوب می‌شد (Castro, 2018: 268). با این وجود، این موافقت‌نامه با کشورهای منطقه، که در دولت اوباما امضا گردید در دولت ترامپ مورد بازنگری قرار گرفت و امریکا از آن خارج شد (Muni and Chadha, 2014: 10-11).

فرا‌تر از موافقت‌نامه مذکور، تلاش‌های اقتصادی دیگری را دولت امریکا برای تقویت حضور اقتصادی و تجاری در منطقه مدنظر قرار داده است؛ هرچند به اندازه آن هیچ‌کدام قابل توجه نیستند و چین عملاً در عرصه اقتصادی به‌خصوص با محوریت قراردادن ابتکار کمربند و جاده و ارائه طیف وسیعی از مشوق‌های سرمایه‌گذاری و هم‌کاری اقتصادی، از امریکا پیش افتاده است. بانک صادرات و واردات امریکا، در دولت اوباما، برای تسهیل تأمین مالی توافق‌نامه‌های جدیدی را با دولت‌های هند، برونئی، اندونزی، ویتنام و فیلیپین امضا کرد. این بانک از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵، به ارزش ۳۲٫۶ میلیارد دلار صادرات را به آسیا تأمین مالی کرد، که تقریباً یک‌چهارم کل معاملات آن در این دوره زمانی است (U.S. Department of Commerce, 2015). تجارت کالایی ایالات متحده با آسیا، از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵، ۲۳٫۶ درصد افزایش یافت و از ۱٫۱۸ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۰ به ۱٫۴۶ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۵ رسید (Leeman, 2016: 7). روی‌کرد دولت امریکا با روی کارآمدن دولت ترامپ، با کشورهای منطقه از توافق چندجانبه به هم‌کاری‌های دوجانبه تغییر پیدا کرد. ترامپ خاطرنشان کرد که امریکا به توافق‌های اقتصادی دوطرفه و معقول نیاز دارد تا به سواحل امریکا مشاغل و صنایع را بازگرداند. در سال ۲۰۱۷ به پنج کشور این منطقه ترامپ سفر کرد و برای پی‌گیری منافع عمومی امریکا دیدگاه گسترده‌تری را از طریق نشست‌ها، ارتباطات و گفت‌وگو ارائه داد. او در سفر خود، مجموعه‌ای از منافع و اهداف را در قالب استراتژی «رؤیای هند و اقیانوس آرام» ارائه داد، که مقرر شد از طریق توافق مشترک در سال‌های آینده به‌وجود آید؛ با این حال در این دوره تحرک کلی ایالات متحده ضعیف ارزیابی شده است (Shambaugh, 2021: 65). در منطقه آسیا-پاسفیک فرا‌تر از چین، بزرگ‌ترین جلوه حضور اقتصادی امریکا در کشورهای جنوب‌شرق آسیا مشاهده می‌شود. با امریکا حجم تجارت کالایی این کشورها به ۳۳۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ رسید (چهار برابر دهه ۱۹۹۰). به‌طور کلی، اکنون در سطح جهان آسه‌آن چهارمین شریک تجاری بزرگ امریکا است. به آسه‌آن صادرات امریکا بیش از ۵۰۰،۰۰۰ شغل را در این کشور حمایت می‌کند. به‌طور پیوسته صادرات خدمات و کالاهای امریکایی در حال رشد بوده، هرچند کم‌تر از رشد تجارت چین با منطقه بوده است؛ این رقم در سال ۲۰۱۷ به ۷۵ میلیارد دلار در کالاهای و ۳۱ میلیارد دلار در عرصه خدمات رسید، که در یک دهه افزایش ۵۹ درصدی را نشان می‌دهد. از تجارت مهم‌تر، در این منطقه سرمایه‌گذاری امریکا بوده است. در سال ۲۰۱۸ به ۳۲۹ میلیارد دلار مجموع کل سرمایه‌گذاری مستقیم امریکا رسید، که در منطقه بیش از مجموع سرمایه‌گذاری چین، کره جنوبی و جاپان محسوب

می‌شود. از سوی شرکت‌های آمریکایی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی سالانه در سال ۲۰۱۷ به ۲۴٫۹ میلیارد دلار بالغ شد (تقریباً دو برابر سرمایه‌گذاری حدود ۱۳٫۷ میلیارد دلار چین) در کل منطقه هند-پاسیفیک، آسه‌آن مقصد اصلی سرمایه‌گذاری آمریکا است. در همین حال، تا سال ۲۰۱۷ به‌طور مجموع کشورهای آسه‌آن ۲۸ میلیارد دلار در آمریکا سرمایه‌گذاری کرده‌اند (Shambaugh, 2021: 78). می‌توان به‌طور کلی خاطرنشان کرد که از پیمان مشارکت دو سوی اقیانوس آرام خروج دولت ترامپ، درباره میزان تعهد ایالات متحده تردیدهایی را برای حضور قدرت‌مند آن در این منطقه حیاتی از جهان مطرح کرد. به خصوص این که مشخص شد از رویکرد انزواگرایی دولت ترامپ چین بهره گرفته و در این منطقه حضور اقتصادی و امنیتی خود را تشدید کرده است. در همین راستا بود که در فبروری ۲۰۲۲، با انتشار استراتژی هند-پاسیفیک دولت بایدن بار دیگر تأکید کرد که ایالات متحده قصد دارد برای پیش‌برد چشم‌اندازی مشترک برای منطقه هند - پاسیفیک گام‌هایی تاریخی بردارد. در سال ۲۰۲۲، تجارت بین منطقه هند - پاسیفیک و ایالات متحده به بیش از ۲ تریلیون دلار رسید و ایالات متحده از منطقه هند - پاسیفیک از ۹۵۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ورودی بهره‌مند گردید. از نظر پیوندهای فرهنگی و علمی آمار حاکی از آن است که در ایالات متحده از منطقه هند-اقیانوس آرام بیش از دو سوم دانش‌جویان بین‌المللی هستند (U.S. Embassy and Consulates in Indonesia, 2024).

با این حال، باید در نظر داشت که در چارچوب رهایی‌بخش نئوکلاسیک، برداشت تصمیم‌سازان چین از راهبرد چرخش به آسیا فراتر از اهدافی که ایالات متحده از اعلام آن در برنامه دارد، ارزش دارد. چون که رهبران چین براساس برداشت ذهنی و تفسیرشان از راهبرد چرخش به آسیای آمریکا، تصمیم گرفتند به راهبرد متذکره واکنش نشان دهند. براین اساس، در ادامه به برداشت رهبران سیاسی چین از راهبرد چرخش به آسیای آمریکا و حرکت چین در مسیر بسیج منابع و امکانات داخلی برای مقابله با تهدیدهای درک‌شده، می‌پردازیم.

۴-۲. متغیر سطح واحد: برداشت رهبران چین از راهبرد چرخش به آسیای آمریکا

در آن زمان، ادراکات رهبران سیاسی چین از وضعیت داخلی کشورشان این بود که، تداوم رشد اقتصادی و انباشت توان‌مندی‌های مالی بیش از پیش پکن، به بازارهای خارجی این کشور را برای تأمین مواد خام به‌خصوص منابع انرژی، وابسته کرده است؛ همچنین با تداوم تقویت توان تولیدی چین، نیاز به بازارهای خارجی نیز بیش‌تر شده است و این کشور چاره‌ی جز این ندارد که رویکرد فعال‌تری را برای کمک به تداوم انباشت قدرت خود در عرصه‌های بین‌المللی به کار بندد. چرا که تداوم رشد اقتصادی چین هرچه بیش‌تر به توانایی صادرات و حضور به بازارهای بیرونی متکی شده

است. در این وضعیت، چین هر چه بیش‌تر به مسیرهای دریایی و تجارت دریایی برای صادرات کالاهای خود و واردات مواد خام و انرژی متکی شده بود. این در حالی بود که عموم مسیرهای دریایی در کنترل امریکا قرار داشت و این کشور از طریق راهبرد چرخش به آسیا به شکل بی‌سروصدا و آرام تلاش داشت چین را در محاصره خود درآورد. ضمن این‌که تأمین منابع انرژی در محیط پیرامونی غربی چین نیز با چشم‌انداز از بی‌ثباتی و ابهام روبه‌رو بود.

بدین ترتیب بود که استراتژی چرخش به آسیای ایالات متحده، برای خیزش قدرت چین تهدیدی بسیار جدی تلقی گردید؛ و ایالات متحده با ایجاد ارتباطات وسیع نظامی و امنیتی با کشورهای شرق آسیا در صدد مهار و منزوی ساختن چین بود تا از این طریق محاسبات قدرت و ترتیبات امنیتی منطقه را در راستای اهداف و منافع واشینگتن و متحدان آن در منطقه شکل دهد (درج و بصیری، ۱۴۰۰: ۲۴۳). رهبران چین به این نظر اند که، منطقه آسیا - اقیانوس آرام تا این اندازه در هیچ دوره‌ای در نقطه عطف تصمیم‌سازان امنیتی و نظامی واشینگتن قرار نگرفته بود. به نظر آن‌ها، افزایش هژمونی امریکا در آسیا با توجه به منافع این کشور و مجتمع صنعتی - نظامی آن، به تقابل سرد در آسیا - اقیانوس آرام بین پکن و واشینگتن منجر خواهد شد (عراقچی و سبحانی، ۱۳۹۱: ۵۷).

به باور رهبران سیاسی چین، سیاست مهار چین، در این زمان، مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی و نظامی و سطوح مختلف منطقه‌ای و جهانی به خود گرفت. بحران تایوان، هنگ‌کنگ، سینکیانگ و تبت نیز سبب شد نگرانی‌هایی جدی درباره انتقال ناآرامی‌ها توسط امریکا به داخل حلقه چین پدید آید (ساس‌بیل، ۱۳۹۶: ۳۸).

۴-۲-۱. برداشت رهبری چین از توان‌مندهای داخلی

در سال ۲۰۰۸، بروز بحران مالی جهانی، در سیاست اقتصادی چین نقطه عطفی محسوب می‌شود. در نوامبر ۲۰۰۸، یک بسته محرک اقتصادی به ارزش ۵۸۶ میلیارد دلاری را شورای دولت چین برای مقابله با پیامدهای بحران اعلام کرد. از این مبلغ، برای زیرساخت‌های داخلی ۳۸ درصد، تنها در سال ۲۰۰۹، از جمله معادل ۵۰ میلیارد دلار برای ساخت راه‌آهن در نظر گرفته شده بود. در همین زمان برای مقابله با بحران، چین تلاش کرد توسط دولت‌های شهری و محلی محدودیت‌های گرفتن وام را کاهش دهد. چند هدف هم‌زمان را هزینه‌های زیرساختی داخلی توانست محقق کند. این کار برای سرمایه‌گذاری فرصت‌های جدیدی را فراهم کرد و دیگر نیاز نبود از شرکت‌های آسیب‌دیده کارگران اخراج شوند. هم‌چنین این کار در ولایت‌های محروم داخلی و غربی چین زیرساخت‌های ارتباطی جدید ایجاد کرد و منجر به ایجاد مشاغل جدید شد (میرترابی و کشوریان آزاد، ۱۳۹۹: ۱۵۰). بدین ترتیب بود که در سال ۲۰۰۹، تولید ناخالص داخلی چین ۸٫۷ درصد و ۱۰٫۳ درصد در سال ۲۰۱۰

رشد کرد و این در حالی بود که نظام مالی غرب در لبه فروپاشی قرار گرفته بود و اقتصادهای توسعه‌یافته جهان در رکود بسر می‌بردند (World Bank, 2026).

به‌نظر رئالیست‌های نئوکلاسیک توسعه‌گرایی یک کشور از قدرت نسبی آن سرچشمه می‌گیرد، چون فشارهای نظام بین‌الملل، روابط متغیرهای میانجی و ساختار داخلی را قدرت نسبی دگرگون می‌سازد (Rathburn, 2008: 295). براین اساس، در پی بحران مالی و اقتصادی سال ۲۰۰۸، صعود نسبی قدرت چین در عموم مؤلفه‌های قدرت، روابط متغیرهای سطح واحد را دگرگون ساخت و چین به‌سوی سیاست خارجی توسعه‌گرایانه گام برداشت که در ادامه منجر به هدایت روی‌کرد چین به خلیج فارس به‌شکل حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی شد.

۴-۳. متغیر رفتار سیاست خارجی: تغییر رویکرد چین به خلیج فارس

چینی‌ها با شکیبایی و متناسب با رشد اقتصادی خود، به دنبال افزایش حضور همه‌جانبه در خلیج فارس هستند و راه‌برد چرخش به آسیا و پس‌روی ایالات متحده از این منطقه، انگیزه چینی‌ها را برای حضور همه‌جانبه در خلیج فارس دوبرابر کرده، به‌عنوان فناوران و کارشناسان عرصه‌های مختلف حضور ملیونی اتباع و شرکت‌های چینی در کشورهای عربی منطقه خلیج فارس، در زمینه انرژی امضای قراردادهای هنگفت میان چین و کشورهای منطقه و انعقاد ده‌ها قرارداد همکاری‌های بلندمدت اقتصادی، تجاری، فناوری، تسلیحاتی، نظامی، و غیره با کشورهای منطقه، نشانه‌یی از حضور بی‌سروصدا و خزنده چین در خلیج فارس است (رحیمی‌نسب و یوسفی‌اصل، ۱۴۰۳: ۶۱-۶۳). مؤلفه‌های حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی چین در خلیج فارس متعدد است، که در ادامه متذکر خواهیم شد، اما مهم‌ترین عامل در گرایش پکن به حوزه خلیج فارس را می‌توان همان ذخایر عظیم نفت منطقه عنوان کرد.

۴-۳-۱. همکاری‌های گسترده در زمینه خرید و سرمایه‌گذاری در بخش انرژی

پس از رشد اقتصادی و صنعتی چین، منابع انرژی در سیاست خارجی این کشور جای‌گاه خاصی پیدا کرده است. از زمانی که چین به یک کشور واردکننده انرژی در جهان تبدیل شد، یکی از مؤلفه‌های سیاست خارجی این کشور منابع انرژی بود و خلیج فارس که به گلوله انرژی جهان شهرت دارد و با توجه به دسترسی آسان دریایی به بنادر چین، سیاست خارجی چین را به سمت خود تغییر داد و وابسته‌گی چین به منابع انرژی منطقه روزبه‌روز افزایش یافت. از طرف دیگر، نخبه‌گان سیاسی پکن با درک جای‌گاه ژئوپلیتیک انرژی خلیج فارس تعاملات خود با این منطقه را تعمیق بخشیده‌اند. به عنوان پل ارتباطی میان چین و کشورهای خلیج فارس متغیر انرژی به دو دلیل باعث تغییر روی‌کرد

پکن شد: یکی نیاز به انرژی و دیگری امنیت انرژی. با وجود تلاش پکن برای تنوع‌بخشیدن به منابع انرژی خویش، به نفت خلیج فارس به‌طور روزافزونی این کشور وابسته می‌شود (عباسی‌اشلقی و زارع، ۱۴۰۰: ۱۲۲-۱۲۳).

بزرگ‌ترین منبع تأمین نفت چین در خلیج فارس، عربستان سعودی است و این کشور در سال ۲۰۲۱ از کل خرید نفت خام پکن حدوداً ۱۷ درصد را تأمین می‌کرد. از طرف دیگر در سال ۲۰۲۱، عراق ۱۱ درصد، عمان ۹ درصد، کویت ۶٫۲ درصد، امارات، ۶٫۱ درصد و قطر ۲ درصد از واردات نفت چین را تأمین می‌کردند. این یعنی اضافه‌تر از ۵۰ درصد نیاز نفتی پکن از خلیج فارس در این سال تأمین می‌گردد (Trade Map-International Trade Statistics, 2026). براساس آمارهای غیررسمی ایران چهارمین یا در نهایت پنجمین تأمین‌کننده نفت چین است. تأمین حدوداً ۵۰ درصد نفت خام مورد نیاز چین از منطقه، که در سال‌های متمادی این مقدار تکرار شده است، برای دومین اقتصاد دنیا اهمیت فزاینده خلیج فارس را نشان می‌دهد. در حقیقت از کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس به موازات کاهش خرید نفت توسط واشینگتن، به مخازن نفت منطقه وابسته‌گی چین و در این شاهراه راه‌بردی دنیا افزایش یافته است.

۴-۳-۲. حضور فعال در بازار مصرف کشورهای منطقه

از دیگر فرصت‌ها و اهداف حضور چین در خلیج فارس، می‌توان به جای‌گاه کشورهای منطقه در صادرات کالاهای چینی و بازار مصرف‌گرایی این کشورها اشاره کرد، امری که برای چین با توجه به قراردادهای مهم تجاری که با کشورهای منطقه دارد، مهم است (گوهری‌مقدم و حضرتی‌رازلیقی، ۱۴۰۱: ۱۴۸-۱۴۹). در یک دهه گذشته با نگاهی به روندهای جهانی و نیز با درنظرداشت حرکت خزنده و همراه با شکیبایی چین به سمت کشورهای خلیج فارس، به راحتی می‌توان تحول رویکرد این کشور را در این حوزه مشاهده نمود. تحولی که در آن کشورهای منطقه، به مثابه تأمین‌کننده اصلی انرژی مورد نیاز چین بوده و چینی‌ها هم تأمین‌کننده اصلی انواع ضروریات کشورهای این منطقه در عرصه‌های مختلف می‌باشند و چینی‌ها پول‌هایی را که از بابت خرید نفت به کشورهای منطقه خلیج فارس پرداخت می‌کنند با فروش فناوری‌های پیش‌رفته به این کشورها بازپس می‌گیرند (رحیمی‌نسب و یوسفی‌اصل، ۱۴۰۳: ۶۱-۶۳).

برخورداری کشورهای عربی منطقه خلیج فارس از سرمایه‌های بزرگ، برای توسعه برنامه‌های بلندپروازانه آن‌ها و به‌ویژه به‌منظور کاهش وابسته‌گی خود به امریکا استقبال و اشتیاق آن‌ها از هم‌کاری با چین، پکن را بر آن داشته تا برای سرمایه‌گذاری‌های متعدد به‌عنوان بازاری پرسود در زیرساخت‌های صنایع سنگین چون راه‌آهن و بندرگاه‌ها و نیز در فناوری‌های چینی مثل هوش

مصنوعی و فناوری جی‌پنج، به خلیج فارس بنگرد و با نگاه به رویکرد پکن و نوع رفتار دیپلماتیک آن خواهیم دانست که این کشور به‌عنوان یک کنش‌گر زیرک در صدد است بدون متوسل شدن به نیروی نظامی، در خلیج فارس جای آمریکا را اشغال کند. درحقیقت در سال‌های اخیر مهم‌ترین بازوی قدرت این کشور اقتصاد بوده است، با این وجود، به‌طور قاطع می‌توان گفت که چین برای خود آرزوهای بزرگ‌تری را متصور است و این اژدهای سرخ بعید نیست که پس از توسعه اقتصادی به گسترش عرصه نظامی خود در منطقه بپردازد، به‌خصوص این که مرتباً در سال‌های پسین در نقطه حیاط‌خلوت خود، یعنی دریای چین جنوبی توسط آمریکا مورد تهدید واقع شده است (محمودی‌کیا، ۱۳۹۸: ۱۰-۱۱). از کشورهای غربی و ایالات متحده به سمت داخل کشورهای منطقه و کشورهای دیگر مسیر سرمایه‌گذاری‌های کشورهای عربی حوزه جنوبی خلیج فارس چرخیده است. بخشی از این سرمایه‌گذاری‌ها را چین قصد دارد جذب کند (Singh, 2020: 99-100).

تبدیل شدن چین به کارخانه تولید جهان موجب آن گردید که به‌عنوان عامل مهم در تأمین مایحتاج داخلی جمهوری اسلامی ایران به روابط با چین این کشور نگاه کند و در رویکرد اقتصادی چین در مقابل تهران یکی از محرک‌های عمده بازار مهم برای کالاهای چینی بوده است (Harold and Nader, 2012: 10-12).

ضعف ایالات متحده در تأمین نیازهای اساسی کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، آن‌ها را به سمت چین سوق داده است، در این کشورها وام‌دهی و سرمایه‌گذاری‌های آمریکا محدود بوده و درحال کاهش است، این موضوع به چین این فرصت را می‌دهد که، وام‌دهی و سرمایه‌گذاری‌های خود را در کشورهای منطقه تقویت کند و در فروش و گسترش فناوری‌های نسل‌پنجم (G5)، تولید انرژی‌های خورشیدی و بادی، نصب ریل پرسرعت، توسعه سیستم‌های انتقال و لنتاژ فوق‌العاده بالا، انتشار پلتفرم‌های پرداخت الکترونیکی و دیگر موارد، در کشورهای منطقه خلیج فارس پیش‌گام باشد. همچنین، استانداردهای فنی ترجیحی، فناوری‌های پیش‌رفته و در کل جاده ابریشم دیجیتال چین، برای دریافت‌کنندگان کشورهای خلیج فارس، چین را قادر می‌سازد که این کشورها را در اکوسیستم خود وابسته کرده و از آن‌ها اطلاعات ضروری را جمع‌آوری کند و در راستای اولویت سیاست‌گذاری‌های خود در این منطقه جهت مقابله با سیاست‌های ایالات متحده استفاده نماید (Lew et al, 2021: 4).

۴-۳-۴. پیش‌برد ابتکار کمربند و راه

چین از سال ۲۰۱۳ بزرگ‌ترین پروژه توسعه‌ی و زیرساختی، ابتکار کمربند و راه را پیش می‌برد. این ابتکار با درک چالش‌های راه‌برد چرخش به آسیای ایالات متحده، اعلام گردید. این ابتکار در دغدغه و رویکردهای ملی، منطقه‌ی و جهانی چین ریشه دارد (اشرفی و شیخ‌الاسلامی، ۱۴۰۲: ۱۳۲)، که

حمل‌ونقل دریایی و زمینی را با سرمایه‌گذاری‌های بزرگ تحت پوشش قرار می‌دهد. هدف این ابتکار تسهیل همکاری میان چین و کشورهای شریک در عرصه‌های تجارت، زیرساخت، امور مالی و فناوری بیان شده است (Lew et al, 2021: 4).

ابتکار کمربند و جاده برای چین فرصت خوبی جهت مقابله با راهبرد چرخش به آسیای امریکا است، این ابتکار در راستای تقویت جای‌گاه و نفوذ ژئوپلیتیکی منطقه‌یی و جهانی چین و در راستای کاهش جای‌گاه و نفوذ ژئوپلیتیکی امریکا در خلیج فارس، گزینه خوبی به حساب می‌رود (اشرفی و شیخ‌الاسلامی، ۱۴۰۲: ۱۴۷-۱۴۸). ابتکار کمربند و راه به دلیل مزایای بالقوه و رونق مشترک، کشورهای حوزه خلیج فارس را به خود جذب کرده است. در چارچوب ابتکار کمربند و راه، راهبرد تجاری پکن و سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، آمال ژئوپلیتیکی چین را در خلیج فارس استحکام می‌بخشد و پکن جهت گسترش نفوذ خود از ابزارهای اقتصادی در منطقه استفاده می‌کند (The White House, 2017: 46-52). ابتکار کمربند و راه باعث می‌شود که کشورهای منطقه خلیج فارس، متحدهای سیاسی قدرت‌مند پکن شوند و به چین برای اعمال قدرت و مقابله با راهبرد چرخش به آسیای امریکا توان‌مندی بیش‌تری دهد (Lew et al, 2021: 4).

ابتکار کمربند و راه در کشورهای خلیج فارس، فرصت‌های تجاری طولانی را برای شرکت‌های چینی فراهم می‌کند که این باعث می‌شود شرکت‌های امریکایی توان رقابت را در این کشورها از دست بدهند. چین به شرکت‌های خود با تخصیص یارانه‌های دولتی، باعث می‌شود که کالاهای چینی با قیمت تمام‌شد ارزان‌تر، بازارهای کشورهای منطقه را در اختیار خود داشته باشد. از جانب دیگر، با استانداردهای محصولات شرکت‌های امریکایی لزوماً وضعیت استانداردهای فنی چینی در منطقه هم‌خوانی ندارد. در نتیجه، در بازار کشورهای منطقه، شرکت‌های چندملیتی امریکایی، سهم خود را از دست خواهند داد؛ هم‌چنین، بدهی کشورهای منطقه به چین باعث می‌شود که به لحاظ اقتصادی این کشورها بیش‌تر به چین وابسته شوند و وابسته‌گی شان از امریکا کاهش پیدا کند (Lew et al, 2021: 22)؛ هم‌چنین هدف چین در خلیج فارس در چارچوب ابتکار کمربند و راه، تأمین منابع انرژی از کشورهای منطقه است. ابتکار کمربند و راه در راهبرد تقویت امنیت انرژی وارداتی چین به عنوان حلقه تکمیلی به‌شمار می‌رود (Garlick and Havlova, 2020: 82-83).

در سال‌های اخیر بررسی سیاست خارجی چین نشان‌گر آن است که پکن در منطقه به دنبال معماری یک نظم جدید اقتصادی است و برای ایجاد این نظم از جمله اقدامات مشخص پکن را باید در طرح «کمربند - راه» جست‌وجو کرد. ابتکار کمربند و جاده یک نوآوری اقتصادی عظیم است، که دارای محورهای مختلف (جنوبی، شمالی و مرکزی) دارد و خلیج فارس در چارچوب محور مرکزی آن قرار می‌گیرد (قهرمانی و احمدیان، ۱۴۰۱: ۵۶). کشورهای حاشیه خلیج فارس اکنون برای هم‌کاری

با چین قراردادهایی را در مورد اعمال ابتکار کمربند و جاده به امضا رسانده است. گسترش روابط با کشورهای منطقه برای برنامه بلندپروازانه کمربند و راه چین حیاتی محسوب می‌شوند و در راستای این طرح قابل درک است. در آینده چارچوب‌های بنیادین، که مناسبات کشورهای حاشیه خلیج فارس را با پکن مستحکم خواهند کرد، چارچوب ابتکار «یک کمربند - یک راه» و امنیت دسته‌جمعی خواهند بود (رنجبرحقیقی، ۱۳۹۹: ۱۰۰-۱۰۱).

۴-۳-۵. حرکت تدریجی و آهسته به سوی هم‌کاری‌های امنیتی با کشورهای منطقه

چینی‌ها درک کرده‌اند که ناامنی در خلیج فارس موجب ناامنی منابع انرژی و سرمایه‌گذاری‌های پکن در منطقه می‌گردد، به تاسی از این امر چین همیشه در صدد کاهش بحران در منطقه بوده است و تلاش نموده حداقل از طریق راه‌های دیپلماتیک و میانجی‌گری تنش‌زدایی کرده و کشورهای منطقه را به هم نزدیک کند و در کاهش بحران‌های منطقه‌یی نقش خود را ایفا نماید، اما بحران‌های سال‌های پسین چین را مجبور خواهد نمود که از این راه‌های مسالمت‌آمیز اختلافات عبور کند و تدریجاً به سوی هم‌کاری‌های نظامی و حضور امنیتی در خلیج فارس حرکت نماید. در سال‌های آینده با افزایش توانایی‌های نظامی چین حضور نظامی این کشور در خلیج فارس افزایش پیدا خواهد کرد (Gady, 2018).

دفاع از سرمایه‌گذاری‌های کلان و نیروی کار چینی در منطقه دیر یا زود، تعامل نظامی چین و گسترش بیش‌تر حضور امنیتی این کشور را ضروری خواهد کرد. می‌تواند به‌عنوان مثالی در این رابطه، تأسیس نخستین پای‌گاه نظامی چین در جیبوتی را توصیف گردد (Mattingly et al, 2019). از طرف دیگر، مدت‌هاست، که سران کشورهای حاشیه خلیج فارس به این نتیجه رسیده‌اند که با امریکا اتحاد آن‌ها براساس آرمان‌های مشترک نیست، بل که براساس منافع متقابل است. از آن‌جا که تمرکز راه‌برد امریکا بر منطقه آسیای شرقی شده است، در منطقه خلیج فارس برای تحدید نقش چین کشورهای این منطقه به این نتیجه رسیده‌اند که به‌طور بالقوه این تغییر می‌تواند به بهای ازدست‌رفتن نقش واشینگتن در امنیت منطقه بینجامد. بدون شک تغییر اولویت‌های سیاست خارجی امریکا راه را برای توسعه روابط میان کشورهای حاشیه خلیج فارس با چین هم‌وار ساخته است (آهویی، ۱۳۹۶: ۷۳-۷۴).

بنابراین، در آینده این حضور معنادار چین در خلیج فارس در کنار بُعد اقتصادی، بُعد نظامی ملموس‌تری پیدا خواهند کرد و بیش از همه در طرح ابتکار «یک کمربند و یک راه» چین خودنمایی خواهند نمود (رنجبرحقیقی، ۱۳۹۹: ۱۰۰-۱۰۱). چین در سال‌های گذشته نخواست به نظم امنیتی خلیج فارس به‌عنوان یک بازیگر فرامنطقه‌یی نقشی داشته باشد و برای این کشور همیشه

استفاده کردن از منابع موجود و بازار منطقه و حاشیه امن بودن بدون هزینه‌های نظامی مقبولیت داشت، اما از یک طرف افزایش بحران‌های منطقه‌یی منافع چین را در منطقه تهدید می‌کند و از طرف دیگر، هر قدر زمان از رونمایی طرح کمر بند و جاده چین سپری می‌شود، با یک شیب ملایم این کشور سعی دارد قدرت امنیتی و نظامی خود را جهت حفظ امنیت کمر بند آبی که در برنامه‌های تجاری این کشور نقش حیاتی دارد، در منطقه افزایش دهد (Garlick and Havlova, 2020: 83). در خلیج عدن ناوگان چین از سال ۲۰۰۸ فعال بوده است. برخی تحلیل‌گران را عقیده بر این است که، آنچه دارای اهمیت ویژه در این میان می‌داشته باشد، توجه دقیق چین در میان قدرت‌های این حوزه به حفظ توازن است. پکن برای گسترش برنامه موشک‌های بالستیک ریاض کمک به آن کشور می‌کند و این در حالی است که در سازمان همکاری شانگهای عضویت ایران و قرارداد ۴۰۰ میلیارد دلاری ۲۵ ساله با ایران نشان‌دهنده تمایل چین در منطقه به حفظ رویکرد متوازن بوده است (Mattingly et al, 2019).

پکن نیز یکی از شرکای ریاض در حوزه نظامی نیز محسوب می‌شود. در سال ۲۰۰۷ انتقال موشک‌های دی‌اف ۲۱، در سال ۲۰۱۴ موشک‌های وینگ‌لونگ، از نمونه‌های عمده این انتقال تسلیحات محسوب می‌شوند. شاید میان دو کشور در حوزه همکاری‌های نظامی و تسلیحاتی یکی از مهم‌ترین تحولات موافقت بر سر تولید پهپادهای سی‌اچ ۴ چینی در خاک عربستان باشد. از طرف ایالات متحده عدم انتقال این نوع تجهیزات به سعودی‌ها، قیمت ارزان‌تر آن و هم‌چنان کارآمدی پهپادهای چینی از جمله دلایل تمایل ریاض به خرید این پهپادها بیان گردیده است (Middle East Eye, 2017). از طرف دیگر، مثال دیگری که نشان‌دهنده تعاملات تسلیحاتی ریاض و پکن می‌باشد و در آن سعودی‌ها خواهان تقویت قدرت موشکی خود هستند، توسط ریاض تأسیس نخستین کارخانه تولید موشک‌های بالستیک است، که به باور کارشناسان نظامی ساخت آن با فناوری چینی تطابق دارد (Mattingly et al, 2019).

۵. مناقشه

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که، تأثیر راهبرد چرخش به آسیای ایالات متحده بر روی کرد سیاست خارجی چین به خلیج فارس به شکل غیرمستقیم بوده و به وسیله برداشت و ادراکات رهبران سیاسی چین صورت گرفته است و چین سیاست چرخش به آسیای آمریکا را تهدیدی بسیار جدی در محیط پیرامونی خود برداشت کرد و هم‌زمان رهبری چین به این نتیجه رسید که با توسعه قدرت خود در محیط پیرامونی غربی و به سوی خلیج فارس، می‌تواند ضمن فرار از محاصره ایالات متحده آمریکا از فرصت‌های جدید ایجادشده در این منطقه بهره‌برداری نماید؛ بنابراین، یافته‌های این

پژوهش با پژوهش‌های قبلی در این حوزه و با ادبیات موضوع تحقیق فرق دارد. «جاناتان فولتون» در مقاله «چین در میان ایران و پادشاهی‌های خلیج فارس» به تعاملات اقتصادی و سیاسی هم‌زمان چین با ایران و پادشاهی‌های خلیج فارس پرداخته است. «انوشیروان احتشامی» در مقاله «چشم‌انداز بزرگ چین و خلیج فارس» به افزایش تصاعدی تعاملات سیاسی و اقتصادی چین با حوزه خلیج فارس پرداخته است. «بهاره سازمند و احمد رضانی» در پژوهش «اهمیت و چالش‌های خلیج فارس برای طرح کمربند و جاده چین» به جای‌گاه و اهمیت خلیج فارس در طرح کمربند و جاده چین پرداخته است. در بررسی ادبیات موضوع پژوهش، مطالعات مختلف در خصوص جای‌گاه خلیج فارس در امنیت انرژی چین، روابط سیاسی و اقتصادی چین در خلیج فارس، جای‌گاه خلیج فارس در ابتکار کمربند و جاده، صورت گرفته است، که در هیچ یکی از آن‌ها یافته‌های پژوهش حاضر دیده نمی‌شود. یکی از یافته‌های غیرمنتظره این پژوهش این است که در صورت عدم اعلام راه‌برد چرخش به آسیای ایالات متحده، ممکن بود چین برای فعال کردن ظرفیت‌های مالی و توسعه‌ی خود ابتکارات محدودتری را در محیط پیرامونی غربی و به‌خصوص در منطقه خلیج فارس دنبال می‌کرد.

۶. نتیجه‌گیری و پیش‌نهادها

۶-۱. نتیجه‌گیری

راه‌برد چرخش به آسیای ایالات متحده آمریکا از طریق، استقرار مجدد بخش بزرگ نیروهای نظامی ایالات متحده در منطقه هند - اقیانوس آرام، حضور این کشور در سازمان‌ها و ساختارهای چندجانبه منطقه‌ای، نقش برجسته‌ی در تصمیم‌گیری رهبری چین در تغییر روی‌کرد سیاست خارجی این کشور به شکل حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی در خلیج فارس داشته است. همان‌طوری‌که این مقاله نشان داد در این زمان، چین توسط عبور موفق از بحران مالی و اقتصادی جهانی سال ۲۰۰۸، با انباشت قدرت مالی و توان‌مندی‌های ساخت‌وساز شرکت‌های داخلی خود مواجه بود و هم‌زمان سعی داشت چارچوبی برای حضور فعال‌تر سرمایه‌ها و شرکت‌های چینی در محیط پیرامونی غربی‌اش و به‌خصوص منطقه خلیج فارس فراهم سازد. به‌نظر می‌آید اعلام سیاست چرخش به آسیای ایالات متحده آمریکا، از یک طرف، درک جدی از تهدید به محاصره‌شدن چین به‌وسیله هژمون جهانی را به همراه داشت و از طرف دیگر، رهبران چین را مصمم ساخت با اتکا بر بسیج حمایت‌های داخلی برای پروژه احیای اقتدار ملی، از منابع انباشته‌شده داخلی برای پیش‌برد حضور فعال اقتصادی و نقش‌آفرینی محتاطانه سیاسی - امنیتی در خلیج فارس بهره‌برداری نمایند.

از این منظر می‌توان گفت استراتژی چرخش به آسیای ایالات متحده آمریکا، نقطه عطفی بود که درک نسل جدید رهبری چین را از امکانات و منابع داخلی و فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌رو را به

شدت شکل داد. این‌گونه بود که روی کرد سیاست خارجی چین به خلیج فارس تغییر کرد و حضور فعال این کشور در منطقه افزایش یافت. چین با این کار هم با تهدید ناشی از محاصره شدن توسط امریکا مقابله می‌کند و هم‌زمان فضای مانور خویش را در محیط‌های پیرامونی‌اش و به‌خصوص محیط پیرامون غربی و منطقه خلیج فارس به شدت گسترش می‌بخشد، که ضمن گریز از محاصره ایالات متحده از فرصت‌های جدید ایجادشده در این منطقه بهره‌برداری نماید. همان‌طوری که مقاله نشان داد قبل از اعلام استراتژی چرخش به آسیا، ایده‌ها و طرح‌های کم‌تر بلندپروازانه‌یی در راستای بهره‌گیری از امکانات و منابع داخلی چین در سطوح بالای رهبری این کشور مدنظر قرار داشت و بنابراین، این برداشت قابل طرح است که در صورت عدم اعلان استراتژی چرخش به آسیای امریکا، چین برای فعال کردن ظرفیت‌های توسعه‌ی و مالی خود ابتکارات کم‌دامنه‌تر را در محیط پیرامونی غربی‌اش و به‌ویژه حوزه خلیج فارس دنبال می‌کرد.

۶-۲. پیش‌نهادها

کاربردی: با توجه به چرخش ایالات متحده از خاورمیانه به سمت آسیای شرقی و بحران‌های اخیر منطقه، همان رابطه نفت در برابر امنیت، که میان ایالات متحده و کشورهای عرب حاشیه جنوبی خلیج فارس وجود داشت از بین رفته است و تنها هدف و منافع ایالت متحده جنگ‌افروزی و فروش تسلیحات در منطقه است. بناءً برای کشورهای منطقه است که با درک این مهم، از چین به‌عنوان جای‌گزین ایالات متحده در عرصه‌ها مختلف استفاده نمایند.

پژوهشی: نویسنده پیش‌نهاد می‌کند که با عنایت به این که امروزه رقابت اصلی در نظام بین‌الملل میان چین و ایالات متحده است و بیش‌تر از ۵۰ درصد نفت چین از خلیج فارس تأمین می‌شود و یکی از اهداف ایجاد بحران‌های موجود خاورمیانه ایجاد چالش‌ها در عرصه امنیت انرژی و سرمایه‌گذاری چین در منطقه است، پس پژوهش تأثیر این بحران‌ها بر سیاست خارجی چین در خلیج فارس موضوع مهم محسوب می‌شود.

تضاد منافع

نویسنده اعلام می‌دارد که نتایج این تحقیق با هیچ شخص حقیقی و حکمی تضاد منافع نداشته و از هیچ نهادی حمایت مالی دریافت نکرده است.

منابع

۱. اشرفی، حمیدرضا؛ شیخ‌الاسلامی، محمدحسن. (۱۴۰۲). رویکرد ایالات متحده آمریکا در قبال کمربند-جاده در پرتو راهبرد کلان آمریکا در قبال چین (۲۰۱۳-۲۰۲۰). *مطالعات کشورها*. ۱(۱). ۱۳۱-۱۵۹.
<https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.91657>
۲. آدابی، محمدرضا؛ کیانی، داود. (۱۳۹۷). جایگاه غرب آسیا در سیاست خارجی چین (۲۰۰۸ - ۲۰۱۷). *فصل‌نامه روابط خارجی*. ۱۰(۱). ۱۶۳-۱۹۴.
<https://sid.ir/paper/388186/fa>
۳. آهویی، مهدی. (۱۳۹۶). تحلیلی بر راهبرد اتحادهای آمریکا در خاورمیانه و گزینه‌های محتمل در قبال ایران. *فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل*. ۱(۲۳). ۴۳-۷۷.
۴. جوزانی کهن، شایان؛ جوزانی کهن، شاهین. (۱۳۹۷). بررسی مقایسه‌ای رویکرد سیاست خارجی آمریکا در دوران اوباما و ترامپ در منطقه آسیای شرقی. *فصلنامه روابط خارجی*. ۳۹(۱۰). ۱۲۵-۱۵۲.
<https://civilica.com/doc/1135505>
۵. درج، حمید؛ بصیری، محمد علی. (۱۴۰۰). تأثیر رقابت منطقه ای آمریکا و چین بر معادلات و نظم منطقه ای شرق آسیا. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*. ۵۳(۱). ۲۴۳-۲۶۴.
<https://doi.org/10.22059/jhgr.2020.279750.1007905>
۶. دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال. (۱۳۹۰). واقع‌گرایی نوکلاسیک و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه سیاست خارجی*. ۲۵(۲). ۲۷۵-۲۹۴.
۷. رحیمی‌نسب، فرامرز. و یوسفی‌اصل، محبوبه. (۱۴۰۳). میانجی‌گری چین بین ایران و عربستان در راستای موازنه سازی منطقه‌ای. *پژوهشنامه مطالعات راهبردی در علوم انسانی و اسلامی*. ۵(۶۰). ۶۱-۷۹.
<https://civilica.com/doc/1964862/>
۸. رنجبرحقیقی، لادن. (۱۳۹۹). روابط اقتصادی چین و خلیج فارس تحت ابتکار کمربند و جاده. *مجله دستاورد های نوین در مطالعات علوم انسانی*. ۳(۳۴). ۸۵-۱۰۵.
۹. سادات الوند، مرضیه. و سادات حسینی، مریم. (۱۳۹۹). تحلیل سیاست خارجی تهاجمی/کنشگرانه عربستان از منظر واقع‌گرایی نوکلاسیک (۲۰۱۰-۲۰۲۰). *فصلنامه مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام*. ۲(۶). ۱-۳۴.
۱۰. ساس‌بیل، اندریا. (۱۳۹۶). نگاه چین به افغانستان پس از ۲۰۱۴. *ترجمه محبوب الله افخمی، فصلنامه مطالعات استراتژیک وزارت خارجه افغانستان - ویژه چین*. شماره ۳۷. ۲۴-۵۷.
۱۱. سلیمی، حسین. و ابراهیمی، منار. (۱۳۹۴). مبانی نظری، فرانظری و نقد نظریه واقع‌گرایی نوکلاسیک. *فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل*. ۱(۱۷). ۱۳-۴۲.
۱۲. عباسی‌اشلقی، مجید. و زارع، محمد. (۱۴۰۰). جایگاه خلیج فارس در رویکرد چین به امنیت انرژی. *فصلنامه علمی مطالعات روابط بین‌الملل*. ۱۴(۵۳). ۱۰۱-۱۲۷.
۱۳. عراقچی، عباس. و سبحانی، مهدی. (۱۳۹۱). تقابل سرد در آسیا؛ پیامد رویکرد نظامی جدید آمریکا در آسیا - پاسفیک. *فصلنامه روابط خارجی*. ۴(۴). ۳۵-۶۷.
[20.1001.1.20085419.1392.4.4.2.8](https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.91657)

۱۴. قهرمانی، محمدجواد. و احمدیان، مهدی. (۱۴۰۱). آینده حضور و نفوذ چین در خلیج فارس و دریای عمان (افق زمانی ۱۴۱۰). فصلنامه آینده پژوهی راهبردی. ۱(۲). ۳۳-۶۰. [20.1001.1.28212592.1401.1.2.2.6](https://doi.org/10.28212592.1401.1.2.2.6)
۱۵. گوهری مقدم، ابوذر. و حضرتی رازلیفی، محمدامین. (۱۴۰۱). چشم‌انداز راهبرد احتمالی ایالات متحده در غرب آسیا و الزامات سیاستی آن. فصلنامه علمی مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره ۱۲، شماره ویژه، ۱۲۸-۱۵۳. <https://doi.org/10.22034/sspp.2022.699888>
۱۶. محمودی کیا، محمد. (۱۳۹۸). سیاست خارجی خاورمیانه‌ای چین در پرتوی نظم نوین جهانی. فصلنامه سیاست خارجی، ۳۳(۳). ۲۸-۱.
۱۷. مشیرزاده، حمیرا. (۱۳۹۳). تحول در نظریه‌های روابط بین‌الملل. چ نهم. تهران: انتشارات سمت.
۱۸. موسوی، سید محمد علی. خدایی، اسفندیار. (۱۳۹۵). روابط آمریکا و چین در خلیج فارس: همکاری یا تقابل. فصلنامه روابط خارجی، ۸(۱). ۶۱-۸۸. [20.1001.1.20085419.1395.8.1.1.5](https://doi.org/10.20085419.1395.8.1.1.5)
۱۹. میرترابی، سید سعید. و کشوریان آزاد، محسن. (۱۳۹۹). تأثیر خیزش چین بر نظام مالی بین‌المللی (۲۰۰۸-۲۰۱۸). فصلنامه علمی رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی، ۱۱(۴). ۱۴۱-۱۷۰. <https://doi.org/10.2952/pij.2020.99943>
20. American Enterprise Institute (2026). *China Global Investment Tracker*. Date of Extraction: 9/8/2026, Available at: <https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/>.
21. Bower, E. Z., et al. (2015). *Southeast Asia's Geopolitical Centrality and the U.S.-Japan Alliance*. Rowman & Littlefield. <https://www.csis.org/analysis/southeast-asia%E2%80%99s-geopolitical-centrality-and-us-japan-alliance>
22. Bradley, J. (2015). *The China Mirage: The Hidden History of American Disaster in Asia*. Little Brown and Company.
23. Castro, R. C. D., (2018). 21st Century U.S. Policy on an Emergent China: From Strategic Constraint to Strategic Competition in the Indo-Pacific Region. *International Journal of China Studies*, 9(3), 259-283.
24. Clinton, H. (2010, October 28). *America's Engagement in the Asia-Pacific*. U.S. Department of State. <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2010/10/150141.htm>
25. Clinton, H. (2011). America's Pacific Century. *Foreign Policy*, (Nov 2011), Retrieved from: <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>
26. Ehteshami, A. (2023). China's Grand Vision and the Persian Gulf. *Istituto Affari Internazionale*, 23(7), 1-20.
27. Fulton, J. (2021). Chana between Iran and the Gulf Monarchies. *Middle East Policy*, 28, 203-216. <https://doi.org/10.1111/mepo.12589>
28. Gady, F. S. (2018). Is the UAE Secretly Buying Chinese Killer Drones?. *The Diplomat*, Jan 30, 2018, available at: <https://thediplomat.com/2018/01/is-the-uae-secretly-buying-chinese-killer-drones/>
29. Garlick, J., & Havlova, R. (2020). China's "Belt and Road" Ecomonic Diplomacy in the Persian Gulf: Strategic Hedging amidst Saudi-Iranian Regional Rivalry. *Journal of Current Chinese Affairs*, 49(1), 82-105. <https://doi.org/10.1177/1868102619898706>

30. Green, M., et al (2016), Asia-Pacific rebalance 2025: Capabilities, presence, and partnerships, Rowman & Littlefield. <https://doi.org/10.5771/9781442259171>
31. Harold, S., & Nader, A. (2012). China and Iran: Economic, Political and Military Relations. *Rand, Occasional Paper*.
<https://id.usembassy.gov/the-united-states-enduring-commitment-to-the-indo-pacific%20Indonesia/>
32. Husain, A. S., & Sahide, A. (2023). China's Middle East Foreign Policy: A Soft Power Approach and Human Right Issues. *Technium Social Sciences Journal*, Vol. 39, 475-493. <https://doi.org/10.47577/tssj.v39i1.8105>
33. Junbo, Jian (2012) "Beijing's new overseas imperative", *Asia Times Online*, February 17.
34. Leeman, Jonathan (2016) Legislative and Intergovernmental Specialist, *United States Department of commerce*, July 23.
35. Lew, J., et al. (2021). China's Belt and Road Implications for the United States. *Council on Foreign Relations, Independent Task Force Report No. 79*, Available at: <https://www.cfr.org/report/chinas-belt-and-road-implications-for-the-united-states/findings>.
36. Mattingly, P., Cohen, Z. & Herb, J. (2019). Exclusive: US intel shows Saudi Arabia escalated its missile program with help from China. Available at: <https://edition.cnn.com/2019/06/05/politics/us-intelligence-saudi-arabia-ballistic-missile-china/index.html>
37. Middle East Eye (2017). China's Saudi drone factory compensates for US ban. Available at: <https://www.middleeasteye.net/fr/news/china-build-factory-saudi-arabia-fill-drone-shortage-1200657135>
38. Muni, S. D., & Chadha, V. (2014). *Asian Strategic Review (US Pivot and Asian Security)*. Institute for Defense Studies & Analyses (Pentagon Press), First Published, New Delhi.
39. Rathburn, B. (2008). Neoclassical Realism as the Logical and Necessary Extension of Structural Realism. *Security Studies*, 17, 294-321. <https://doi.org/10.1080/09636410802098917>
40. Ratner, E. (2013). Rebalancing to Asia with an Insecure China. *The Washington Quarterly*, 36(2), 21-38. <https://doi.org/10.1080/0163660X.2013.791080>
41. Rose, G. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144-172. <https://doi.org/10.1017/S0043887100007814>
42. Sazmand, B., & Ramazani, A. (2021). The Importance and Challenges of the Persian Gulf for China's Belt and Road Initiative (BRI). *Journal of Iran and Central Eurasia Studies*, 4(1), 75-108.
43. Shai, A. (2012). "Detachment no longer serves Chinese interests in Middle East", *Global Times*, August 2.
44. Shambaugh, D. (2021). *Where Great Powers Meet: America & China in Southeast Asia*, New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190914974.001.0001>
45. Shweller, R. L. (1996). Neorealism's Status-Que Bias: What Security Dilemma?. *Security Studies*, 5(3), 90-121. <https://doi.org/10.1080/09636419608429277>

47. Shweller, R. L., & Priess, D. (1997). A Tale of Two Realisms: Expanding the Institutions Debate. *Mershon International Studies Review*, 41(1), 1-32. <https://doi.org/10.2307/222801>
48. Singh, M. (2020). China's Great Game in the Gulf: Implications on India. *CLAWS Journal*, 13(2), 97-111.
49. Symonds, P (2013), Pivot to Asia: US Military Build Up in Asia, Threatening China, <http://www.globalresearch.ca/pivot-to-asia-us-military-build-up-in-asia/threateningchina/5337361>.
50. Taylor, B. (2013), A new flank: fresh perspectives for the next Defence, *White Paper*.
51. The White House, (2017). National Security Strategy of the United States of America. Date of extraction: 10/8/2026. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
52. Trade Map-International Trade , (2026). *Trade Map Bilateral trade between China and East Asia*. Date of extraction: 9/8/2026, Available at: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm
53. U.S. Department of Commerce (2015), U.S. Secretary of Commerce Penny Pritzker Leads CEO Mission to Show U.S. Commitment to Asia, May 30.
54. U.S. Embassy and Consulates in Indonesia (2024). *Fact Sheet*, February 9.
55. Wang, C. (2016). *Obama's Challenge to China: The Pivot to Asia*. Routledge.
56. White House, (2011). *Remarks by President Obama to the Australian Parliament*. (2011, November 17). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliamen>
57. Whitlock, C. (2012), Washington Post, US –Australia to Broaden Military Ties Amid Pentagon Pivot to SE Asia, http://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-toexpand-ties-with-australia-as-it-aims-to-shift-forces-closer-to-seasia/2012/03/19/gIQAPSXlcS_story.htm/
58. World Bank, (2026). GDP growth (annual %) – China From 1961 to 2023. Date of extraction: 20/6/2026, Available at: [GDP growth \(annual %\) - China | Data \(worldbank.org\)](https://data.worldbank.org/ny.gdp.zs)

References

1. _Ashrafi, Hamidreza, & Sheikh-Eslami, Mohammad Hassan. (2023). The approach of the United States toward the Belt and Road Initiative in light of the U.S. grand strategy toward China (2013–2020). *Country Studies*, 1(1), 131–159. [Persian]. <https://doi.org/10.22059/jcountst.2023.91657>
2. Adabi, Mohammad Reza, & Kiani, Davood. (2018). The position of West Asia in China's foreign policy (2008–2017). *Foreign Relations Quarterly*, 10(1), 163–194. [Persian]. <https://sid.ir/paper/388186/fa>
3. Ahui, Mehdi. (2017). An analysis of the U.S. alliance strategy in the Middle East and its possible options toward Iran. *International Relations Research Quarterly*, 1(23), 43–77. [Persian].
4. Jozani-Kohan, Shayan, & Jozani-Kohan, Shahin. (2018). A comparative study of the U.S. foreign policy approach during the Obama and Trump administrations in the East Asian region. *Foreign Relations Quarterly*, 10(39), 125–152. [Persian]. <https://civilica.com/doc/1135505>

5. Daraj, Hamid, & Basiri, Mohammad Ali. (2021). The impact of U.S.–China regional competition on the equations and regional order of East Asia. *Human Geography Research*, 53(1), 243–264. [Persian].
<https://doi.org/10.22059/jhgr.2020.279750.1007905>
6. Dehghani Firoozabadi, Seyed Jalal. (2011). Neoclassical realism and the foreign policy of the Islamic Republic of Iran. *Foreign Policy Quarterly*, 25(2), 275–294. [Persian].
7. Rahiminasab, Faramarz, & Yousefi-Asl, Mahboubeh. (2024). China's mediation between Iran and Saudi Arabia toward regional balancing. *Strategic Studies in Humanities and Islamic Sciences*, 5(60), 61–79. [Persian].
<https://civilica.com/doc/1964862/>
8. Ranjbar-Haghighi, Laden. (2020). China–Persian Gulf economic relations under the Belt and Road Initiative. *Journal of New Achievements in Humanities Studies*, 3(34), 85–105. [Persian].
9. Sadat Alvand, Marzieh, & Sadat Hosseini, Maryam. (2020). An analysis of Saudi Arabia's aggressive/activist foreign policy from the perspective of neoclassical realism (2010–2020). *Quarterly Journal of Fundamental and Applied Studies of the Islamic World*, 2(6), 1–24. [Persian].
10. Sass-Bil, Andrea. (2017). China's view of post-2014 Afghanistan. Translated by Mahbubullah Afkhami. *Strategic Studies Quarterly of the Ministry of Foreign Affairs of Afghanistan: Special Issue on China*, No. 37, 24–57. [Persian].
11. Salimi, Hossein, & Ebrahimi, Manar. (2015). Theoretical and metatheoretical foundations and critique of neoclassical realism theory. *International Relations Research Quarterly*, 1(17), 13–42. [Persian].
12. Abbasi-Ashlaghi, Majid, & Zare, Mohammad. (2021). The position of the Persian Gulf in China's approach to energy security. *Scientific Quarterly of International Relations Studies*, 14(53), 101–127. [Persian].
13. Araqchi, Abbas, & Sobhani, Mehdi. (2012). Cold confrontation in Asia: Consequences of the new U.S. military approach in the Asia-Pacific. *Foreign Relations Quarterly*, 4(4), 35–67. [Persian]. [20.1001.1.20085419.1392.4.4.2.8](https://doi.org/10.1001.1.20085419.1392.4.4.2.8)
14. Gahramani, Mohammad Javad, & Ahmadian, Mehdi. (2022). The future of China's presence and influence in the Persian Gulf and the Gulf of Oman (time horizon: 2031). *Strategic Foresight Quarterly*, 1(2), 33–60. [Persian]. [20.1001.1.28212592.1401.1.2.2.6](https://doi.org/10.22034/sspp.2022.699888)
15. Gohari-Moghadam, Abouzar, & Hazrati Razlafi, Mohammad Amin. (2022). The outlook for the possible U.S. strategy in West Asia and its policy implications. *Scientific Quarterly of Strategic Studies of Public Policy*, 12(Special Issue), 128–153. [Persian].
<https://doi.org/10.22034/sspp.2022.699888>
16. Mahmoudi-Kia, Mohammad. (2019). China's Middle East foreign policy in light of the new world order. *Foreign Policy Quarterly*, 33(3), 1–28. [Persian].
17. Moshirzadeh, Hamira. (2014). *Evolution in the theories of international relations* (9th ed.). Tehran: SAMT Publications. [Persian].
18. Mousavi, Seyed Mohammad Ali, & Khodai, Esfandiar. (2016). U.S.–China relations in the Persian Gulf: Cooperation or confrontation. *Foreign Relations Quarterly*, 8(1), 61–88. [Persian]. [20.1001.1.20085419.1395.8.1.1.5](https://doi.org/10.1001.1.20085419.1395.8.1.1.5)
19. Mir-Torabi, Seyed Saeed, & Keshvarian-Azad, Mohsen. (2020). The impact of China's rise on the international financial system (2008–2018). *Scientific Quarterly of*

- Political and International Approaches, 11(4), 141–170. [Persian]. <https://doi.org/10.2952/piaj.2020.99943>
20. 20. American Enterprise Institute (2026). *China Global Investment Tracker*. Date of Extraction: 9/8/2026, Available at: <https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/>.
21. 21. Bower, E. Z., et al. (2015). *Southeast Asia's Geopolitical Centrality and the U.S.-Japan Alliance*. Rowman & Littlefield. <https://www.csis.org/analysis/southeast-asia%E2%80%99s-geopolitical-centrality-and-us-japan-alliance>
22. 22. Bradley, J. (2015). *The China Mirage: The Hidden History of American Disaster in Asia*. Little Brown and Company.
23. 23. Castro, R. C. D., (2018). 21st Century U.S. Policy on an Emergent China: From Strategic Constraint to Strategic Competition in the Indo-Pacific Region. *International Journal of China Studies*, 9(3), 259-283.
24. 24. Clinton, H. (2010, October 28). *America's Engagement in the Asia-Pacific*. U.S. Department of State. <https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2010/10/150141.htm>
25. 25. Clinton, H. (2011). America's Pacific Century. *Foreign Policy*, (Nov 2011), Retrieved from: <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>
26. 26. Ehteshami, A. (2023). China's Grand Vision and the Persian Gulf. *Istituto Affari Internazionale*, 23(7), 1-20.
27. 27. Fulton, J. (2021). Chana between Iran and the Gulf Monarchies. *Middle East Policy*, 28, 203-216. <https://doi.org/10.1111/mepo.12589>
28. 28. Gady, F. S. (2018). Is the UAE Secretly Buying Chinese Killer Drones?. *The Diplomat*, Jan 30, 2018, available at: <https://thediplomat.com/2018/01/is-the-uae-secretly-buying-chinese-killer-drones/>
29. 29. Garlick, J., & Havlova, R. (2020). China's "Belt and Road" Ecomonic Diplomacy in the Persian Gulf: Strategic Hedging amidst Saudi-Iranian Regional Rivalry. *Journal of Current Chinese Affairs*, 49(1), 82-105. <https://doi.org/10.1177/1868102619898706>
30. 30. Green, M., et al (2016), Asia-Pacific rebalance 2025: Capabilities, presence, and partnerships, Rowman & Littlefield. <https://doi.org/10.5771/9781442259171>
31. 31. Harold, S., & Nader, A. (2012). China and Iran: Economic, Political and Military Relations. *Rand, Occasional Paper*.
32. <https://id.usembassy.gov/the-united-states-enduring-commitment-to-the-indo-pacific%20Indonesia/>
33. 32. Husain, A. S., & Sahide, A. (2023). China's Middle East Foreign Policy: A Soft Power Approach and Human Right Issues. *Technium Social Sciences Journal*, Vol. 39, 475-493. <https://doi.org/10.47577/tssj.v39i1.8105>
34. 33. Junbo, Jian (2012) "Beijing's new overseas imperative", *Asia Times Online*, February 17.
35. 34. Leeman, Jonathan (2016) Legislative and Intergovernmental Specialist, *United States Department of commerce*, July 23.
36. 35. Lew, J., et al. (2021). China's Belt and Road Implications for the United States. *Council on Foreign Relations, Independent Task Force Report No. 79*, Available at: <https://www.cfr.org/report/chinas-belt-and-road-implications-for-the-united-states/findings>.

- 37.36. Mattingly, P., Cohen, Z. & Herb, J. (2019). Exclusive: US intel shows Saudi Arabia escalated its missile program with help from China. Available at: <https://edition.cnn.com/2019/06/05/politics/us-intelligence-saudi-arabia-ballistic-missile-china/index.html>
- 38.37..Middle East Eye (2017). China's Saudi drone factory compensates for US ban. Available at: <https://www.middleeasteye.net/fr/news/china-build-factory-saudi-arabia-fill-drone-shortage-1200657135>
- 39.38. Muni, S. D., & Chadha, V. (2014). *Asian Strategic Review (US Pivot and Asian Security)*. Institute for Defense Studies & Analyses (Pentagon Press), First Published, New Delhi.
- 40.39. Rathburn, B. (2008). Neoclassical Realism as the Logical and Necessary Extension of Structural Realism. *Security Studies*, 17, 294-321. <https://doi.org/10.1080/09636410802098917>
- 41.40. Ratner, E. (2013). Rebalancing to Asia with an Insecure China. *The Washington Quarterly*, 36(2), 21–38. <https://doi.org/10.1080/0163660X.2013.791080>
- 42.41. Rose, G. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144-172. <https://doi.org/10.1017/S0043887100007814>
- 43.42. Sazmand, B., & Ramazani, A. (2021). The Importance and Challenges of the Persian Gulf for China's Belt and Road Initiative (BRI). *Journal of Iran and Central Eurasia Studies*, 4(1), 75-108.
- 44.43. Shai, A. (2012). "Detachment no longer serves Chinese interests in Middle East", *Global Times*, August 2.
- 45.44. Shambaugh, D. (2021). *Where Great Powers Meet: America & China in Southeast Asia*, New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190914974.001.0001>
- 46.45. Shweller, R. L. (1996). Neorealism's Status-Que Bias: What Security Dilemma?. *Security Studies*, 5(3), 90-121. <https://doi.org/10.1080/09636419608429277>
- 47.47. Shweller, R. L., & Priess, D. (1997). A Tale of Two Realisms: Expanding the Institutions Debate. *Mershon International Studies Review*, 41(1), 1-32. <https://doi.org/10.2307/222801>
- 48.48. Singh, M. (2020). China's Great Game in the Gulf: Implications on India. *CLAWS Journal*, 13(2), 97-111.
- 49.49. Symonds, P (2013), Pivot to Asia: US Military Build Up in Asia, Threatening China, <http://www.globalresearch.ca/pivot-to-asia-us-military-build-up-in-asia/threateningchina/5337361>.
- 50.50. Taylor, B. (2013), A new flank: fresh perspectives for the next Defence, *White Paper*.
- 51.51. The White House, (2017). National Security Strategy of the United States of America. Date of extraction: 10/8/2026. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>.
- 52.52. Trade Map-International Trade , (2026). *Trade Map Bilateral trade between China and East Asia*. Date of extraction: 9/8/2026, Available at: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm
- 53.53. U.S. Department of Commerce (2015), U.S. Secretary of Commerce Penny Pritzker Leads CEO Mission to Show U.S. Commitment to Asia, May 30.
- 54.54. U.S. Embassy and Consulates in Indonesia (2024). *Fact Sheet*, February 9.

55. Wang, C. (2016). *Obama's Challenge to China: The Pivot to Asia*. Routledge.
56. White House, (2011). *Remarks by President Obama to the Australian Parliament*. (2011, November 17). <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>
57. Whitlock, C. (2012), Washington Post, US –Australia to Broaden Military Ties Amid Pentagon Pivot to SE Asia, http://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-to-expand-ties-with-australia-as-it-aims-to-shift-forces-closer-to-seasia/2012/03/19/gIQAPSXlcS_story.htm/
58. World Bank, (2026). GDP growth (annual %) – China From 1961 to 2023. Date of extraction: 20/6/2026, Available at: [GDP growth \(annual %\) - China | Data \(worldbank.org\)](https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDYS.ZS?locations=CN)